БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 11 (502)

15 ЯНВАРЬ ЯКШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Олий Советн Президиумининг Фармони (1-нчи бет).
КПСС XX с'езди шарафига (1-нчи бет).
Совет Иттифоқида (1-нчи бет).
Т. Нажмиддинов. — Ўқув-тарбия ишларида мактаб партия ташкилотининг ролини оширайлик (2-нчи бет).
М. Икромов. — Хилково цемент заводи нега қолоқликдан чиқмаётир (2-нчи бет).
ОЧЕРК: **Усмон Жонгитов.** — Дадил қадам (2-нчи бет).
ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ 35 ЙИЛЛИГИГА. **Узбек совет сан'атининг байрами. Сора Эшонтўраева.** — Янги муваффақиятлар сари. **Б. Раҳмонов.** — Ижодий ҳамкорлик. **Ю. Хўжабеков.** — Халқимизнинг фахри. **Олим Хўжаев.** — Шонли 35 йил (3-нчи бет).
Эрон парламент делегацияси Москвадан жўнаб кетди (4-нчи бет).
Хавфсизлик Кенгашида (4-нчи бет).
Совет-Югославия иқтисодий муносабатларига доир (4-нчи бет).
Тошкент минерал суви (4-нчи бет).

Ишлабчиқариш маданиятини тинмай юксалтирайлик

Социалистик индустрлашнинг ленинча-сталинча плани умумий вазифаларни кўрсатибгина қолмай, индустрлаштиришни амалга ошириш учун курашнинг йўл-йўриқларини, метод ва воситаларини ҳам аниқ кўрсатиб берди. Социализмнинг иқтисодий базасини барпо этишда оғир саноатнинг роли ҳақидаги ленинча та'лимот мамлакатни индустрлаш учун оғир саноатни ривожлантириш ниҳоятда зарурлигини, шу йўл блангина мақсадга эришиш мумкин эканлигини исботлаб берди.

Коммунистик партия ва Совет давлати мамлакатни социалистик индустрлашнинг ленинча-сталинча планига асосланиб, оғир саноатни ривожлантиришга ҳамавақт катта аҳамият бериб келмоқдалар. Мамлакатимизда оғир саноат ҳамда унинг юраги — машинасозликнинг барпо этилиши ва тобора ривожлантирилаётганлиги туфайли социалистик қишлоқ хўжалигимиз, енгил ва озиқ-овқат саноатимиз дун'ёда энг илғор техникага эга бўлди.

Илғор техника базасида ривожланган социалистик саноат Совет давлати кучқудратининг енгилмас асоси ва меҳнаткашлар оммаси фаравонлигини доимо ошириш манбаи бўлиб келмоқда.

Машиналарнинг кўплаб ишлаб чиқарилиши енгил ва озиқ-овқат саноатида кўп меҳнат талаб қиладиган иш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш имкониятини берди.

Николай Александрович Булганин КПСС Марказий Комитетининг 1955 йил июльда бўлиб ўтган Пленумида қилган докладида бундай деган эди: **«Фан ва техника юксак ва ўтакетган даражада юксак тезликларни, босимлар ва температураларни тобора кўпроқ эгаллаш йўлидан ривожланиб бормоқда. Атом ичидаги энергияни олиш ва ундан фойдаланиш методларининг кашф қилинганлиги фан ва техникани ривожлантиришнинг ҳозирги босқичидаги юксак чўққидир. Биз янги илмий-техника ва саноат революцияси остонасида турибмизки, бу революция ўзининг аҳамияти жиҳатидан буғ ва электр пайдо бўлиши сабабли рўй берган саноат революциясидан ниҳоят даражада юқоридир».**

Фан ва техника соҳасида эришилаётган ютуқлар, мураккаб техниканинг ишлабчиқаришга тобора кўпроқ жорий қилинаётганлиги корхона раҳбарларидан, ишчи кадрлардан ўз техника билимларини, ишлабчиқариш маданиятини тинмай оширишни талаб қилади.

Ишлабчиқариш маданиятини юксак даражага кўтариш, иш жойини тўғри ташкил этиш, асбоб-ускуналарни ихтиёт қилиб сақлаш, улардан тўғри фойдаланиш, станок ва агрегатлар атрофининг ҳамавақт тоза бўлишини та'минлаш меҳнат унумини оширишга, иш вақтидан тўғри, унумли фойдаланишга ёрдам беради. Завод-фабрикаларнинг территориясини ва ишлабчиқариш майдонларини чиқиндилардан, ортиқча темир-терсаклардан тозалаб туриш, санитария-гигиена ва меҳнат хавфсизлиги қоидаларига қат'ий риоя этиш ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилайди, уларни меҳнат соҳасида янги ғалабаларга илҳомлантиради. Корхона территорияси ва иш майдонларининг тоза бўлиши ишчиларнинг табиатини равшан, кайфиятини чоғ қилади.

Бизда ҳарбир ишчи ўз корхонасининг оташин ватанпарваридир. Корхоналарнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўзлари ишлаб турган корхонанинг давлат топшириқларини тўла ва ошириб бажаришини чин қалбдан истайдилар. Шунинг учун ҳам корхонанинг бир ме'ёрда ишлаши, меҳнат унумининг ошиши, таннархининг камайиши учун имконият берадиган барча тадбирларни амалга оширишга куч ва билимларини сра аямай сарфлайдилар.

Ишлабчиқариш маданиятини ошириш— ишлабичқарилаётган маҳсулотларнинг миқдор ва сифат кўрсаткичларини юқори даражага кўтариш омилларидан биридир. Ишчилар корхоналарда озодалик ва элементар тартиб ўрнатиш ва уларни ҳардоим шундай ҳолда тутиш кераклигини яхши биладилар.

Ленинградли ишчи-ёшлар завод-фабрикаларнинг территорияларини, иш майдонларини тозалаш ташаббусини бошлаб бердилар. Областимиздаги кўпгина корхоналарнинг ишчилари, айниқса ишчи ёшлар ленинградлиларнинг ташаббусини қўллабқувватламоқдалар.

Илгари «Чирчиксельмаш» заводининг цех ва участкаларида турли хил брак детальлар, узел ва чиқиндилар уйилиб ётар эди. Корхонадаги бу тартибсизлик ишчиларнинг унумли ишлашларига ҳар жиҳатдан халал берарди. Завод комсомол-ёшлари ленинградли комсомолларнинг ташаббусига қўшилиб, ўз корхоналарида озодалик ва тартиб ўрнатиш ҳамда шу асосда ишлабчиқариш маданиятини кўтариш шиорини ўртага ташладилар. Комсомол комитети заводдаги цех ва участкаларни кераксиз ва ортиқча нарсалардан тозалаш хафталиги э'лон қилди. Натижада завод территорияси ва ишлабчиқариш майдонлари уйилиб ётган, ишлабчиқаришга халал берадиган брак детальлар, темир-терсаклар ва чиқиндилардан тозаланди. Завод территорияси ва ишлабчиқариш майдонларининг доимо тоза тутилиши устидан назорат ўрнатилди. Бу эса корхонада план кўрсаткичларининг анча юқори кўтарилишига имконият берди.

Броқ, областимиздаги айрим корхоналарда ишлабчиқариш маданиятини юқори кўтаришга— озодалик ва элементар тартиб ўрнатишга етарли э'тибор берилмаётир. Бундай корхоналарнинг территорияларида, ишлабчиқариш майдонларида турли чиқиндилар тўпланиб ётади. Ҳатто ишлабчиқарилган тайёр маҳсулотлар, ярим фабрикатлар очиқ ҳавода, қор-ёмғир остида қолдирилади.

Орджоникидзе районидаги 1-нчи «Ташхлопкомаш» заводининг бир ме'ёрда ишламаётганлигининг асосий сабабларидан бири, корхонада озодаликка, санитария-гигиена ва меҳнат хавфсизлиги қоидаларига тўла риоя қилинмаётганлигидир. Бу корхонада материаллар, полуфабрикатлар ва тайёр маҳсулотларнинг очиқ ҳавода сақланиши одат тусига кириб қолган. Бу аҳвол маҳсулотлар сифатининг пасайишига, қийматининг йўқолишига сабаб бўлмоқда. Яна шуни ҳам айтиш керакки, завод бинолари, ишлабчиқариш майдонлари планли тартибда маҳсулот ишлабчиқаришга мослаштирилмаган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Вазифа — корхоналарда, темир йўлларда озодалик, элементар тартиб ўрнатиш, ишлабчиқариш шароитини тубдан яхшилашдан иборатдир. Бунинг учун завод жамоатчилиги иш жойининг аҳволини текшириш, асбоб-ускуналарнинг сифатли ремонт қилиниши устидан назорат ўрнатиш учун тез-тез оммавий рейдлар ташкил қилиб туришлари лозим. Бир ме'ёрда маҳсулот ишлабчиқариш учун цехларда ишни тўғри планлаштиришнинг ўзигина кифоя қилмайди. Бунинг учун иш ўрнини тўғри ташкил қилиш ва техника хизматини яхшилаш ҳам ниҳоятда зарурдир.

Ҳарбир ишчига қулай меҳнат шароити туғдирилгандагина, ҳарбир станокнинг, ҳарбир асбоб-ускуна ва механизмнинг тўхтовсиз ишлаши тўла та'минлангандагина корхона бир ме'ёрда маҳсулот чиқараолиши мумкин.

Иш вақтидан ва ишчи кучидан тўғри фойдаланиш ишчининг қулай ишлаши учун шароит туғдиришга боғлиқдир. Ишчи кийимининг ўзига лойиқ қилиб, бежирим тикилиши, унинг доимо тоза бўлиши ҳам иш маданиятни ошириш шартларидан биридир. Шунинг учун ишчиларни иш кийими блан та'минлашга ҳам алоҳида э'тибор бериш лозим.

Партия ташкилотлари корхоналарда озодалик ва тартиб ўрнатиш вазифасини, ҳечбир кечиктириб бўлмайдиган вазифа тарзида дарҳол ҳал қилишлари шарт. Озодалик ва тартиб бўлмаса ҳозирги замон корхонасининг нормал ишлаши мумкин эмас. **«Ифлослик,** — дейилади XVIII партия конференцияси қарорида, — **лапашангликнинг, интизомсизликнинг, бўшангликнинг муқаррар йўлдоши ва манба'идир, ифлослик — заводда, фабрикада, темирйўлда тартиб йўқлигини кўрсатади. Ишлабчиқаришда элементар маданият бўлмаса, саноатимиз ва транспортимизнинг янада юксалишини та'минлаш мумкин эмас».**

Корхоналарнинг хўжалик, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари корхона территориясида ва ишлабчиқариш майдонларида озодалик ва элементар тартиб ўрнатишга алоҳида э'тибор беришлари, ишлабчиқариш маданиятини тинмай юксалтириш учун доимо кураш олиб боришлари керак.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Кўмир саноати министрлигининг «Кузбассуголь» комбинатига қарашли И. В. Сталин номли шахтани Ленин ордени блан мукофотлаш тўғрисида

Қурилганига йигирма йил тўлганлиги муносабати блан ва халқ хўжалигини кокслануvчи кўмир блан та'минлаш ишидаги катта хизматларини тақдирлаб СССР Кўмир саноати министрлигининг «Кузбассуголь» комбинатига қарашли **И. В. Сталин номли шахтаси Ленин ордени** блан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1956 йил. 13 январь.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ VIII ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Узбекистон КП Тошкент область комитети ма'лум қиладики, Тошкент область VIII партия конференцияси 1956 йил, 18 январь кундуз соат 11 да, Алишер Навоий номли опера ва балет театри биносида очилади.

Делегатларга вақтли гувоҳномалар ҳар куни эрталаб соат 9 яримдан кеч соат 11 гача область партия комитети биносида, мажлислар залида берилади.

КПСС XX С'ЕЗДИ ШАРАФИГА

☆

Иш процесслари такомиллаштирилмоқда

Шу кунларда Тошкентдаги «Қизил тонг» фабрикасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари жонажон партиямизнинг яқинлашиб келаётган XX с'езди очилиш кунини ишлабчиқаришда муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш мақсадида социалистик мусобақа байроғини ҳарқачонгидан ҳам баланд кўтариб ишламоқдалар. Корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш, тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтириш имконини берувчи қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, қўл кучи ёрдами блан бажариладиган иш процесслари механизациялаштирилмоқда, айрим участка ва цехлар ма'лум бир хилдаги маҳсулот тайёрлашга ихтисослаштирилаётир.

Амалга оширилаётган бу тадбирлар корхонанинг цех ва участкаларининг бир ме'ёрда ишлашини та'минламоқда. Фабрика коллективи январь ойининг биринчи ўнкунлик топшириғини ошириб бажарди. Илғор ишчилардан Шарифхўжаевз, Козерев, Аҳмедова ва Лесенкова каби ўртоқлар прогрессив иш методларини ишлабчиқаришга жорий қилиш натижасида смена топшириқларини 150—160 процентгача етказиб бажармоқдалар.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Социалистик мусобақа натижалари

Тошкентдаги эгар-жабдуқ фабрикасининг коллективи ўтган 1955 йил топшириғини муддатидан илгари бажариб, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг кўп қисмини биринчи сортга топширган эди. Фабрика ишчилари эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ смена топшириқларини ошириб бажараётирлар.

Цехлараро социалистик мусобақада ўртоқ Болтабоев бошчилик қилаётган цех коллективи олдинда бормоқда. Цехнинг илғор ишчиларидан Г. Альбеков, Ш. Не'матова ва бошқа ўртоқлар смена топшириқларини 200—260 процентга етказиб адо этмоқдалар.

Шу кунларда фабрика коллективи янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва КПСС XX с'езди шарафига олинган мажбуриятни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани тобора кучайтирмоқда.

З. МАМАЖОНОВА.

Квадрат-уялаб экишдаги янгиликлар

Суғориладиган деҳқончиликни механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё институтида (САИМЭ) шу кунларда квадрат-уялаб экишга тайёрланиш бўйича машғулотлар бошланди. Областимизнинг илғор механизаторлари — машина-трактор станцияларининг участка механиклари олимлар блан ҳамкорликда квадрат-уялаб экиш техникасига киритилган янгиликларни ўрганмоқдалар. Биз қуйида шу тўғрида ёзамиз:

Далани бўлиш қуйидагича қилинади. МТС ер тузувчилари экишдан анча олдин картада теодолитлар ёрдамида икки линия, я'ни агрегатнинг дастлабки ўтиш линияси ва контроль линияни чизадилар. Бунда контроль линия даланинг марказидан ўтмасдан, балки картанинг чап томонига яқинлашади.

Контроль ва агрегатнинг дастлабки ўтиш линиялари 90 даражага баравар бўлган тўғри бурчакни ҳосил қилади.

Ер тузувчилар картани бўлишни тамомлагач, даланинг четида ерга махсус қозиқлар (реперлар) қоқадилар. Бу қозиқлар асосий линияларни кўрсатиши ва чизеллаш, бороналаш каби дала ишларига халақит бермаслиги учун қилинади.

Бунда экиш техникаси анча оддийлашади. Илгари бир агрегатда 7 киши хизмат қилган бўлса, ҳозир эса бу ишни фақат 5 киши бажаради. Агар ўтган йили далада ўлчов симининг контролери байроқчалар ёрдамида симнинг таранглигини регулировка қилиб турган бўлса, энди ундай қилинмайди. Ҳозир иккита тортиш станцияси ўрнига фақат битта лебёдка ўрнатилади. Якорь деб аталувчи янги, жуда оддий мослама иккинчи станциянинг ишини бажаради.

Энди чигит қуйидаги тартибда экилади. Трактор картанинг чап бурчагига келиб тўхтайди. Ёрдамчи ишчи якорьни ерга ўрнатади ва симни узелтутгичга қистиради. Даланинг нариги томонида эса лебёдкачилар симни контроль белгигача тортадилар. Тракторчи экишга киришади. У, «универсал»нинг олдинги ғилдирагини дастлабки ўтиш линиясидан йўналтирган ҳолда машинани бошқаради. Бунда селканинг ўнг маркери пастга туширилади. Маркер агрегатнинг қайтиш йўлини чизиб кетади.

Трактор далани айланади. Якорьда турган киши ва лебёдкачилар симни тез суриб ўтадилар ва контроль линияга қараб тўғрилайдилар. Якордаги киши симни узелтутгичга қистириб қўяди. Лебёдкачилар сим тортадилар. Экиш давом этади. Энди симни суриб ўтишда белгиловчи қозиқчалар қоқишга мутлақо эҳтиёж қолмайди. Ҳозир якорьдаги киши ва лебёдкачиларда керакли масофани ўлчаш учун ўлчовли ип ва рейкалар бўлади. Бу йил контроль шайба, байроқча ва фиксаторларнинг ҳам зарурияти қолмайди.

Квадрат-уялаб экиш техникасига киритилган янгиликлар механизатор ва колхозчиларнинг экиш ишларидаги меҳнатини анча енгиллаштириб, меҳнат унумдорлигини 25 — 30 процент оширади ва квадратларни янада аниқроқ қилиб, экинни икки томонлама ишлашни намунали ўтказишга имкон беради.

Суратда: Механизаторлар ва САИМЭ ходимлари квадрат-уялаб экиш селкасининг иши блан танишмоқдалар.

П. Ковалев фотоси.

☆

Намуна кўрсатиб ишламоқдалар

Тошкентдаги қоғоз фабрикасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақани тобора кенгайтириб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиш натижасида корхонада бешйиллик программа ва 1955 йил топшириғи муддатидан илгари бажарилиб, қўшимча равишда бир неча миллион сўмлик маҳсулот тайёрланган эди.

Коллектив эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлаб иш сур'атини тобора оширмоқда. Фабрика коллективи меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтиришга имкон берувчи қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Илғор ишчилардан А. Старухин, Н. Плахов, М. Киселева, Н. Анутриева, И. Хамрақулов, И. Мухамедова, Т. Вечкилев ўртоқлар смена нормаларини 200—250 процентдан бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Кўклам тараддуди

1955 йилда пахтадан мўл ҳосил олган Верхне-волинск районидаги илғор колхозларнинг меҳнатсевар а'золари бу йил ҳам ана шундай юксак муваффақиятларга эришиш мақсадида кўклам экиш кампаниясига пухта тайёрланмоқдалар.

Мавжуд пахта майдонларини ўғитлаб, тўла-тўкис шудгордан чиқарган райондаги энг йирик Карл Маркс номли колхозда шу кунларда ариқ тозалаш ва далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш ишлари кучайтириб юборилди.

Кўкламги экиш компаниясини муваффақиятли бошлаб юборишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётган С. Шевченко, Т. Бургутов каби аравакашлар кундалик нормаларини ошириб бажармоқдалар, улар, 6—7 тонна ўрнига ҳар куни далага 12—13 тоннадан маҳаллий ўғит ташиб чиқармоқдалар.

Ғанимат кунларнинг қадрига етиб, кўклам тараддудини бошлаб юборган райондаги Куйбишев номли колхозда ҳам бу соҳада яхши натижаларга эришилмоқда.

**Ш. УТЕГЕНОВ,
П. САМБЕТОВ,
А. ҚОСИМОВ.**

Совет Иттифоқида

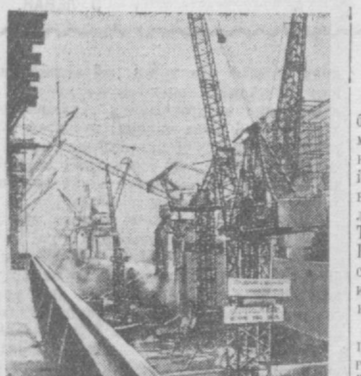

Жигулевск. «Спецгидроэлектромонтаж» бошқармаси коллективи 1-нчи агрегатнинг йиғув ишларини тамом қилмоқда. Қурувчилар гидроэлектростанция биносини жиҳозлаш ишларини тез сур'атлар блан олиб бормоқдалар. **Суратда:** Куйбишев гидроэлектростанцияси қурилишида.

И. Семин фотоси
(ТАСС фотохроникаси).

Ишлабчиқариш новаторларининг брошюралари

БРЯНСК, 13 январь. (ТАСС). Область нашриёти ишлабчиқариш новаторларининг «Брянск областидаги саноат ва транспорт илғорларининг тажрибаси» деган номли кичик кутубхонаси сериясида бирқанча брошюраларни босиб чиқарди.

Брянск паровозсозлик заводининг энг кекса пўлат эритувчиси Н. Я. Донцов ўзининг пўлатни жадал усул блан эритиш тажрибасини муфассал ҳикоя қилади. Клинцидаги Коминтерн номли майин мовут фабрикасининг тўқиш мастерининг ёрдамчиси Б. С. Елисеенко, Брянск шаҳридаги еттинчи қурилиш участкаси сувоқчилар бригадири Д. А. Петров, Брянскдаги азбоцемент буюмлар комбинатининг листоформовка машинисти А. В. Карпейкин ва бошқалар ҳам ўз иш методлари тўғрисида брошюралар ёзганлар.

ТУРКМАНИСТОН РАССОМЛАРИНИНГ ЯНГИ АСАРЛАРИ

АШХОБОД, 13 январь. (ТАСС). Ашхободдаги тасвирий сан'ат музейидаги туркман рассомлик сан'ати бўлимига Туркманистон рассомларининг янги асарлари қўйилди. Бу асарлар орасида Я. Аннануровнинг «М. И. Калининнинг Ашхободга келиши», Г. Брусенцевнинг «М. В. Фрунзе Туркманистонда» деган асарлари бор. И. Кличовнинг «Қорақум саҳросида» деган суратида геологлардан бир группасининг иши тасвирланган. «Китоб бозори» расмини ҳам И. Кличев чизган.

Республика рассомлари КПСС XX с'ездига ва Улуғ Октябрьнинг 40 йиллигига бағишлаб янги асарлар тайёрламоқдалар. Улар ўз асарларига ҳозирги замон темаларини— саноат ва қишлоқ хўжалигининг ривожланишини, совет кишиларининг ижодий меҳнатини, мамлакатимиз халқларининг дўстлигини асос қилиб олмоқдалар. Туркманистон ССР халқ рассоми Б. Нурали «Қоракўлчилар» деган асар устида ишламоқда. Республикада хизмат кўрсатган сан'ат арбоби Е. М. Адамова «Жонажон қишлоқда» деган суратни ишлаб бўлмоқда. Бу сурат институтни тамомлаган ва жонажон қишлоғига қайтиб бораётган туркман қизини тасвирлайди. Рассом Х. Оллабердиев ўз асарида қардаш Ўзбекистон ва Туркманистон республикалари пахтакорларининг мусобақасини тасвирлайди.

И. И. Ильин «Туркманистонда Октябрь» темасида бирқанча график асарлар тайёрламоқда.

МАШИНАСОЗЛАРНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ

ҚАРАҒАНДА, 13 январь. (ТАСС). Пархоменко номидаги машинасозлик заводи бу йил мамлакатнинг корхоналари учун ўтган йилдагига нисбатан 16 процент кўп кончилик ускуналари тайёрлаб беради. Заводда кулранг кўмирни тозалаш учун «СПБ — 100» маркали сепараторларни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Конструкторлар бу хил машинанинг биринчи нусхасини «Свердловскуголь» комбинатига қарашли 2-нчи Волчанск кўмир разрезида ишлатиб кўриш тажрибасини назарга олдилар. Бу машинани ишлатиш кўмирга аралашган тупроқнинг 70 процентини ажратиб ташлаш имкониятини беради, кўмирни ташишда кўпгина темирйўл вагонларини бошқа ишларда фойдаланиш учун бўшатади. Бу йил ана шундай сепараторлардан 12 таси тайёрлаб берилади.

Кўмирни тош-тупроқдан тозалайдиган фабрикалар учун тош-тупроқни майдалайдиган машиналар кўплаб ишлаб чиқарилади. Лентали конвейерлар ҳам ишлаб чиқарилади.

«ЖАҲОН ТАРИХИ»НИНГ БИРИНЧИ ТОМИ

СССР Фанлар академияси томонидан нашр этилаётган «Жаҳон тарихи»нинг биринчи томи босиб чиқарилди.

«Жаҳон тарихи» — совет олимларининг инсониятнинг энг қадимий замондан тортиб то ҳозирги замонгача бўлган тарихига бағишланган кўптомлик асаридир.

Биринчи томда инсон жамиятининг пайдо бўлиши тўғрисида, ер шарининг турли қисмларидаги ибтидоий-жамоа тузумининг биринчи даврлари тўғрисида, Осиё, Африка ва Европадаги биринчи қулдорлик жамиятлари тарихи тўғрисида ҳикоя қилинади. Биринчи том эрамиздан VIII—VI асрлар илгаридаги қадимий Грецияга бағишланган боб блан тамомланади.

«Жаҳон тарихи»нинг биринчи томи СССР Фанлар академиясининг тарих шарқшунослик ҳамда моддий маданият тарихи институтлари томонидан тайёрланган ва давлат сиёсий адабиёт нашриёти томонидан нашр этилган. Яқин кунларда бу нашрга обуна қабул қилинабошлайди. (ТАСС).

ЯНГИ ШАХТАЛАР

ТБИЛИСИ, 13 январь. (ТАСС). Республиканинг баланд тоғлиқдаги кўмир райони Тқварчелида 6-нчи шахта ишга туширилди. Бу шахта тоғ оралaридаги геологик жиҳатдан мураккаб шароитда қурилди.

Бу йил Грузияда яна бир шахта ишга туширилиши лозим. Олтинчи бешйилликда республикада саккизта шахта қурилади.

Ростов-Донда янги соат заводи ишга туширилди. Завод коллективи 31—Б маркали будильник соатларини ишлаб чиқарабошлади. Йиғув цехи конвейер блан сменада 500 дан ортиқ соат ишлаб чиқармоқда. **Суратда:** янги заводнинг йиғув цехи конвейери.

В. Турбин фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

УКРАИНА МЕБЕЛИ

КИЕВ, 13 январь. (ТАСС). Олтинчи бешйилликнинг биринчи йилида республиканинг мебель корхоналари ўтган йилдагига нисбатан 115 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарадилар.

Мебельнинг ассортименти анча кенгайди. Айрим буюмларнинг 14 та янги хили ва гарнитурларнинг тўртта янги хили ўзлаштирилади. Янги хил маҳсулотлар орасида — кийим-кечак қўйиш учун мўлжалланган шкафларнинг тўртта варианти бор. Киевдаги Боженко номли мебель фабрикаси ва Одессадаги фанера-мебель комбинати юқори сифатли гарнитурлар ишлаб чиқаришни йўлга қўяди. Болехов (Станислав области) ёғочсозлик комбинатининг коллективи Украинада биринчи бўлиб болалар учун мебель гарнитурларини ишлаб чиқарабошлайди.

Ўқув-тарбия ишларида мактаб партия ташкилотининг ролини оширайлик

Умумий та'лим мактабларида ўқув-тарбия ишларини ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтариш, ўқувчиларнинг онгли интизомли, ягона уюшқоқ коллективини вужудга келтириш, оила ва мактаб ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш, ёшларни келажак практик ишларга пухта тайёрлаш учун ўқув процессида политехника та'лимини жорий қилиш вазифалари мактаб бошланғич партия ташкилотлари зиммасига катта мас'улият юклайди.

Тошкент шаҳаридаги кўпгина мактаб партия ташкилотлари ўз бурчларини тўғри тушунганлари ҳолда, ўқув-тарбия ишларини йўлга қўйишда мактаб ма'муриятига актив ёрдам бермоқдалар. Октябрь районидаги Маннон Уйғур номли 22-нчи ўрта мактаб партия ташкилоти (секретари ўртоқ А. Абдулов)нинг фаолиятини кўздан кечирайлик. Бу мактабда ота-оналар блан мактаб ўртасида яқиндан ҳамкорлик ўрнатилмаганлиги туфайли ўтган 1954—55 ўқув йилида ўқувчилар ўртасида интизом бўшашиб, уларнинг дарсга давомати ва программа материалини ўзлаштиришлари пасайиб кетган эди. Мактаб партия ташкилоти бу масалани коммунистлар ўртасида кенг муҳокама қилиб чиқди ва дирекция блан биргаликда 1955—56 ўқув йилининг бошиданоқ оила блан мактаб ўртасидаги алоқани мустаҳкамлашга киришди. Иш планли равишда олиб борилди.

Даставвал синф раҳбарларининг ота-оналар ўртасида олиб бораётган ишларини ўрганишга киришилди. Партия ташкилотининг топшириғи блан ўқитувчилардан Х. Хошимов, А. Абдулов, М. Имомиддинова ва Х. Соатов ўртоқлар 18 синф раҳбарининг фаолияти блан танишиб чиқдилар. Бунинг натижасида ота-оналар ўртасида педагогик пропаганда яхши йўлга қўйилмагани, синф раҳбарлари ўқувчиларнинг ота-оналари блан камдан-кам суҳбат ўтказаётганликлари ва ота-оналар комитети блан мустаҳкам алоқада иш олиб бормаётганликлари ма'лум бўлди. Текшириш якуни очиқ партия йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилишда коммунист ва партиясиз ўқитувчилар сўзга чиқиб, синф раҳбарлари ишини чуқур таҳлил қилдилар, камчиликларни очиб ташладилар.

Шундан сўнг партия ташкилоти мактаб дирекцияси блан биргаликда ота-оналар йиғилишини ўтказди ва унда ўқув-тарбия ишларига доир масалалар кенг муҳокама қилинди.

Мактаб партия ташкилоти фақат йиғилишлар ўтказиш блан чегараланиб қолмай, шу йиғилишларда қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши учун ҳам курашмоқда. Амалга оширилган тадбирлар самарали натижа берди: ота-оналар мактабга тез-тез келиб турадиган, ўғил-қизларининг ўқиши ва тарбияси блан жиддий шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Синф раҳбарлари оила блан алоқани яхшилаб, ота-оналар ўртасида педагогик пропагандани жонлантириб юбордилар. Ўқитувчилардан Ф. Расулев, А. Абдулов, Х. Қаюмова, М. Ғуломова, Н. Дубанова ўртоқлар раҳбарлик қилаётган синфларда ҳозир интизом, ўзлаштириш ва давомат сезиларли даражада яхшиланди. Мактаб партия ташкилоти педагоглар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни яхши йўлга қўйиш, коммунист ўқитувчиларнинг авангардлик ролини ошириш йўли блан юқоридаги муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун курашмоқда.

Лекин шуни айтиш керакки, мактаб партия ташкилоти ўқув процессига политехника та'лимини жорий қилиш масалалари блан жиддий шуғулланаётгани йўқ.

Мактабда зарур асбоб-ускуналар блан та'минланган устахона бўлмаганидан 8—10-нчи синфларда политехника та'лими бўйича программада кўзда тутилган амалий машғулотлар ўтилмаётир. Шунинг учун ҳам мактаб партия ташкилоти ма'мурият блан ҳамкорликда политехника та'лимини намунали ташкил қилиш чораларини кўриши керак.

Ўқиш процессига политехника та'лимини дадиллик блан жорий қилишда шу райондаги 24-нчи ўрта мактаб партия ташкилотининг ўқитувчилар коллективи блан биргаликда олиб бораётган ишлари мақташга сазовордир. Мактабда автомашиналар механизмини ўрганиш лабораторияси, дурадгорлик устахонаси ташкил қилиниб, улар мутахассис ўқитувчи блан та'минланган. Бирқанча фан тўгараклари мунтазам равишда ишлаб турипти. Автомашиналар механизмини ўрганиш лабораторияси машинанинг запас қисмлари, 4 цилиндрли ичдан ёнар двигатель, токарьлик станоги ва автомашинанинг ҳаракат состави, совитиш, ёғлаш, ёритиш сигнали ва бошқа системаларини тасвирловчи расмли схемалар блан та'минланган. Ҳозир 5—6-нчи синф ўқувчилари дурадгорликни, 8-нчи синф ўқувчилари металлни совуқ ҳолда ишлаш қуролларидан тўғри фойдаланишни, 9-нчи синф ўқувчилари 4 цилиндрли ичдан ёнадиган двигательни, 10-нчи синф ўқувчилари эса электромонтаж ишларини ўрганмоқдалар. Химия, физика лабораториялари, география, математика, биология кабинетларидаги мавжуд кўрсатмали ўқув қуролларидан ҳам политехника ўқишида унумли фойдаланилмоқда. Хуллас, мактаб ҳаёти блан яқиндан танишган киши, бу ерда политехника ўқишини яхши йўлга қўйишда кўп ишлар қилинаётганлигига, ўқитувчилар ўз дарсида назарий билимни практик машғулотлар блан қўшиб олиб боришга ҳаракат қилинаётганлигига ишонч ҳосил қилади.

Юқорида қайд этилган муваффақиятлар мактаб партия ташкилотининг ма'мурият блан ҳамкорликда олиб бораётган ишининг натижасидир. Бу ерда очиқ ва ёпиқ партия йиғилишларида политехник ўқишининг қўйилиши тез-тез муҳокама қилиниб турилади, ўқитиш процессида юз берган қийинчиликларни енгишда ўқитувчиларга методик ёрдам уюштирилади. Партия ташкилоти 1-нчи босмахона ва «Қизил олов» артели каби оталик ташкилотлари блан алоқани борган сари мустаҳкамламоқда.

Мактабда 200 ёшни бирлаштирган катта комсомол ташкилоти бор. Мактаб партия ташкилоти комсомол ташкилотига ҳам яхши раҳбарлик қилмоқда. Партком секретари ўртоқ З. Йўлдошев комсомол ташкилотининг деярли ҳамма умумий ва бюро мажлисларида қатнашади, уларга тегишли маслаҳатлар бериб туради. Мактаб партия ташкилоти комсомол ва пионер ташкилотларининг иши, ота-оналар комитетининг фаолияти, ўқитувчиларнинг сиёсий савиясини ошириш масалалари блан жиддий шуғулланиб, ўқув-тарбия ишларини яхшилашда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда.

Лекин Октябрь районидаги ҳамма мактаб партия ташкилотлари ҳам ўқув-тарбия ишларини тўғри йўлга қўйишда ма'муриятга яқиндан ёрдам бермоқда, деб бўлмайди. Райондаги 23-нчи (партия ташкилотининг секретари ўртоқ Латипов) ва 111-нчи (партия ташкилотининг секретари ўртоқ Даминов) мактабларда ўқувчиларнинг ўзлаштириш даражаси пасайиб кетган, ота-оналар ўртасида педагогик пропаганда яхши йўлга қўйилмаган, ба'зи бир ўқувчи қизлар сабабсиз ўқишдан қолиб кетмоқдалар. Илгари мақтовга сазовор бўлган 23-нчи мактаб коллективи ўқув йилининг I чорагида 75,4 процент ўзлаштириш бериб, районда энг кейинги ўринга тушиб қолди. Шунга қарамай, бу мактабларнинг партия ташкилоти ўқув-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган тадбирларни амалга оширмаётирлар, коммунист ўқитувчиларнинг авангардлик ролини та'минламаётирлар.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ишни тўғри уюштирабилган ва ўз зиммасидаги юксак жавобгарликни чуқур ҳис этган мактаб партия ташкилотлари ўқув-тарбия ишлари савиясини кўтаришда мактаб ма'муриятига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шунинг учун ҳам район партия комитети ўқув-тарбия ишида мактаб партия ташкилотлари ролини оширишга жиддий э'тибор бериши керак.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Тошкент шаҳар Ленин районидаги пионерлар уйининг тажриба лабораториясида. **Суратда: тўгарак а'золаридан В. Исҳоқов ва Г. Скалозубов илдиз чиқарган ўсимликларни электр парнигидан олиб, тувакчаларга ўтқазмоқдалар.**

И. Гильдин фотоси.

НОВАТОРЛАР ТАКЛИФИ АСОСИДА

Иш процесслари такомиллаштирилмоқда

БИР ЙИЛДА 20 ТАКЛИФ

Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг мастери Серафим Васильчиков корхонанинг энг яхши рационализаторларидан биридир. Доимо янгилик изловчи бу новатор деталь ва узелларнинг тайёрлаш процессини систематик суратда кузатиб боради, уларнинг чертёжларини қайта-қайта ўрганади. Ана шу кузатишлар натижасида ишлабчиқариш процессларини такомиллаштириш ва шу асосда меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, унинг таннархини камайтиришга имкон берувчи янги-янги таклифлар киритмоқда. Бу янгилик изловчиси 1955 йилда 20 та қимматли таклиф киритди. Улардан 15 таси амалга оширилди ва корхона коллективига бирнеча ўн минг сўм фойда келтирди. Ўртоқ Васильчиковнинг детальларни прессда қирқиш ҳақидаги таклифининг ўзи меҳнат унумдорлигини 5 баравар оширди.

Техника прогресси учун бошланган умумхалқ курашида актив қатнашганлиги учун Серафим Васильчиков Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи ва «Социалистик мусобақа а'лочиси» значоги блан мукофотланди.

Х. ШОКИРОВ.

БРАК КАМАЙДИ

Тошкент «Автотрактородеталь» заводининг рационализаторлари ишлабчиқариш процессларини такомиллаштириб маҳсулот тайёрлашнинг сифати ва сур'атини оширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Мана шу ижодкор новаторлардан бири қуюв цехининг илғор формовшиги Одилшо Муҳаммадшиндир. Бешинчи бешйиллик мобайнида 12 йиллик нормани бажарган бу пешқадам ишчи сўнгги вақтда кўпгина рационализаторлик таклифлари киритди ва ишлабчиқаришга жорий қилди.

Унинг металл формаларга қуйиш (кокиль усули) ҳақидаги таклифи айниқса диққатга сазовордир. Илгари қўлланиб келинган одатдагича усулда чўян қуйилганда кўплаб металл исроф бўларди. Бракка чиқарилган детальлар маҳсулотнинг 5, ҳатто айрим ҳолларда 8 процентини ташкил қиларди. Бу эса корхонанинг техника-иқтисодий кўрсаткичларига салбий та'сир кўрсатарди. Ўртоқ Муҳаммадшиннинг таклифи бу камчиликни бартараф қилишга ёрдам берди. Металл формаларга қуйиш методи даставвал 190-нчи детальни (я'ни шарикоподшипник гнездоларини) қуйишда синаб кўрилди. Биринчи тажриба яхши натижа бергач, бошқа детальлар ҳам шу методда қуйилабошланди. Ҳозир қуюв цехида 8 та деталь ўртоқ Муҳаммадшин таклифи асосида тайёрланмоқда. Новатор-формовшикнинг таклифи йилига 70 минг сўм маблағ ва ўнларча тонна металл тежашга имкон беради.

Ғ. ИСМОИЛОВ.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОШДИ

Ўрта Осиё химия машинасозлиги заводининг коллективи ўзининг кўпсонли рационализатор ва ихтиро'чилари блан ҳақли равишда фахрланади. Корхонанинг энг актив рационализаторларидан бири ремонт-механика цехи техника назорат бўлимининг мастери Сергей Николаевич Кирьянчевдир.

Ўртоқ Кирьянчев завод техника-иқтисодий кўрсаткичларини янада яхшилаш соҳасида тинмай ижодий ишлар олиб бораётир.

Яқинда Сергей Николаевич винт гайкасининг резьбаларини йўниш технология процессини ўзгартиш ҳақида оригинал таклиф киритди. Шу вақтгача практикада гайка резьбаларини метчик ёки резецлар ёрдами блан йўниш йўллари ма'лум эди, холос. Ишлабчиқариш новатори махсус мослама тайёрлади. Бу мослама ёрдамида гайка резьбалари кунгирали фрезалар блан йўнилади. Бу таклиф амалга оширилгач, жуда яхши натижаларга эришилди. Масалан, илгарилари эски усулда ишланганида ҳарбир гайканинг резьбасини йўниш учун 36 минут вақт сарфланарди. Ҳозир эса бу процесс 8—10 минутда бажарилмоқда, я'ни меҳнат унумдорлиги 3—4 ҳисса ошди. Новатор яратган мосламанинг афзаллиги яна шундаки, унинг ёрдамида етарли малакаси бўлмаган ишчилар ҳам юқори унум блан ишлайоладилар.

О. ЛЕВАК.

Хилково цемент заводи нега қолоқликдан чиқмаётир

Клинкер куйдириш цехини айланиб юрар эканмиз, ҳозиргина сменадан бўшаб, уйига қайтмоқчи бўлиб турган мастер ўртоқ И. Мўминовни учратиб қолдик. У, биз блан бўлган суҳбатда заводдан олган таассуротларимизни янада бойитди: мастернинг кўзларидан, зўр ачиниш блан айтаётган сўзларидан ўз заводида йўл қўйилаётган хато ва камчиликларни рўй-рост очиб ташлашга, шу блан юрагидагиларни бироз бўлса ҳам бўшатиб олишга ҳаракат қилаётганлиги сезилиб турарди. Унинг ҳамроҳлари софдил, меҳнатсевар мастернинг ҳақли сўзларини бош тебратиб тасдиқлар эдилар.

Мана биз мастер блан бирга кўмир, тош каби хомаш'ёлар турадиган бўлим биноларини ёнидан ўтабошладик. Бу биноларнинг томлари ярим очиқ ҳолда ётипти, эшиклар бузилган, деворлар тоб ташлаган, ҳамма жойда нобудгарчилик. Завод раҳбарларининг қишки мавсумга ҳечқандай тайёргарлик кўрмаганликлари шу манзараларнинг ўзидан ҳам сезилиб турипти. Хомаш'ё турадиган бинолар ҳартарафлама ремонтга муҳтож.

— Мана булар клинкер куйдирувчи айланма печьлар, — тушунтирабошлади мастер, — заводимизнинг юраги, цехимизнинг юқори кўрсаткичларга эришуви шу печьларнинг бир ме'ёрда — тўхтовсиз ишлашига боғлиқ. Афсуски, печьлар тез-тез бузилиб туради, ба'зида эса, хомаш'ёсиз, бекорга ёниб турган печьларнинг асосий механизмлари куйиб, ишдан чиқади. Натижада цехда, ҳатто завод бўйича 2—3 суткалаб маҳсулот тайёрлаш тўхтаб қолади. Бу ачинарли аҳволни завод директори ўртоқ Д. Терехов ҳам, бош инженер ўртоқ М. Розов ҳам яхши биладилар. Лекин улар ана шу камчиликларни тугатиш, печьларнинг бир ме'ёрда ишлаши учун имконият яратиб бериш ўрнига қуруқ буйруқбозликдан нарига ўтмаётирлар.

Айланма печьлар ўтган йил мобайнида 4 — 5 мартадан «ремонт» қилинди, лекин бу ремонтларнинг биронтаси ҳам талабга жавоб берадиган ҳолда ўтказилгани йўқ. Завод раҳбарлари томонидан контрольлик ва талабчанлик бўлмагани сабабли ўртоқ А. Маркович бошлиқ механизация цехида ремонт ишлари «биздан кетгунча, эгасига еткунча» қавлида бажарилаётир. Клинкер куйдириш цехининг бошлиғи С. Колошко, механик П. Гарафутдинов ўртоқлар эса бу ремонт ишларини текширмасдан, ҳечқандай акт тузмасдан қабул қилабердилар. Улар кўплаб хомаш'ё тайёрлаш ва давлат планининг бажарилишида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган айланма печьларни ремонт қилиш ишига нисбатан ана шундай нотўғри муносабатда бўлаётирлар. Ишга мас'улиятсизлик блан қараш, цех бошлиқларининг жавобгарликни ҳис қилмаётганликлари натижасида айланма печьларнинг қайта-қайта «ремонти» учун 1955 йилда 1 миллион сўмдан ортиқ маблағ ва ҳар ойда 700 — 800 килограммдан солидол, нигрол ёғи ортиқча сарф этилди.

Мастер ўртоқ Мўминов кўмир ва тош майдалайдиган ҳар икки тегирмонда ҳам шундай аҳвол давом этаётганлиги ҳақида сўзлаб, бундай дейди:

— Бу тегирмонлар ўтган йилнинг октябрь ойида 3 марта, ноябрь ойида ҳам 3 марта бузилди ва бирнеча сутка ишламай бекор туриб қолди.

Цехдаги мавжуд резервлардан унумли фойдаланишга мутлақо э'тибор берилмаётганлиги туфайли кўпгина кўрсаткичлар бўйича давлат плани бажарилмади, планда белгиланганидан бирнеча минг тонна кам клинкер тайёрланди. Бу эса ўз навбатида цемент цехининг кўрсаткичларига ҳам салбий та'сир қилди.

Цехда меҳнат унумдорлигининг ҳаддан ташқари пасайиб кетишига ва планнинг системали равишда бажарилмай келаётганлигига асосий сабаблардан бири, завод раҳбарларининг кадрлар масаласига бепарволик блан қараётганликларидадир. 1955 йилнинг ўзида директор ўртоқ Тереховнинг буйруғи блан цех бошлиғи 5 марта ўзгартирилди. Улардан бири «техника ўқувидан хабарсиз» бўлгани учун, иккинчиси «ишни эплайолмагани сабабли» ишдан бўшатилдилар. Раҳбарларнинг айтишига қараганда ҳозирги цех бошлиғи ўртоқ Колошко ҳам «нўноқлик қилаётган» эмиш.

Заводда малакали кадрларнинг етишмаслигига асосан техника ўқувининг ташкил этилмаганлиги, илғорлар тажрибасини оммалаштириш э'тибордан бутунлай четда қолганлиги сабаб бўлаётир.

— Бу ерда ишлайбошлаганимга, — дейди ўртоқ Мўминов, — роса 10 йил тўлди, шундан бери техника ўқуви нима эканлигини билмайман. Бундан 3 — 4 ой олдин мени Новороссийскка юбордилар. У ердаги цементчилар эришаётган муваффақиятларнинг асосий сабаблари нималардан иборат эканлигини қисман бўлса ҳам ўрганиб қайтдим. Мен ана шу ўрганганларимни бошқаларга сўзлаб беришни истайман. Лекин завод ма'мурияти ҳам, партия ташкилоти, касаба союз ташкилоти ҳам бунга қизиқмайдилар. Ўзимча «нега юбордилар-у, нега энди ҳисобот талаб қилмайдилар» деб ўйлайман...

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, завод бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Меньших), касаба союз ташкилоти (раиси ўртоқ Б. Каримов) раҳбарлари ҳам ўз вазифаларига панжа орасидан қараб келмоқдалар. Улар ишчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яхшилаш, ўзаро социалистик мусобақани кучайтириш ва унинг натижаларини текшириб бориш каби муҳим тадбирларга жиддий э'тибор бермаётирлар.

Машиналарнинг бекор туриб қолиши иш вақтининг 13-14 процентини ташкил этади, маҳсулот таннархи эса пландагидан 8 процент ошиб кетди.

Бундай ачинарли аҳвол янги — 1956 йилда ҳам давом этмоқда.

Бекобод шаҳар партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари заводда юз бераётган ана шу камчиликларни чуқур ўрганиб, уларни тезда бартараф қилиш ва заводни илғор корхоналар даражасига кўтариш учун курашишлари керак.

М. ИКРОМОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Номсиз кўчалар, номерсиз уйлар“

Газетамизнинг 1955 йил 27 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида чиққан танқидий материалда Октябрь районидаги кўпгина янги кўчаларга ном қўйилмагани ва уйларга номерлар ўрнатилмагани кўрсатилган эди. Номерсиз уйларда яшаб турган кишилар газета, журнал, хат ва бошқа пул извешченияларини ололмай келаётганликлари, Октябрь район коммунал хўжалик бўлимининг раҳбарлари меҳнаткашларнинг бу ҳақдаги шикоятларига э'тибор бермаётганликлари кўрсатилган эди.

Тошкент шаҳар Октябрь район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Шукуровнинг редакциямизга хабар қилишича, газета материали юзасидан текшириш ўтказилганда, унда келтирилган фактлар тасдиқланган. Янги типда қурилган уйлар номерлаб чиқилган ва кўчаларга ном қўйилиб шаҳар ижроия комитети тасдиғига ҳавола қилинган.

ПАХТАЧИЛИКДА ПРОГРЕССИВ МЕТОДНИ КЕНГ ҚЎЛЛАНАЙЛИК!

ОЧЕРК

ДАДИЛ ҚАДАМ

— Ҳамма нарсани ўзим биламан деб аҳвол яна ўтган йиллардагидек бўлмасин ўртоқ бригадир. Энди ўжарликни ташланг, катта-кичикнинг маслаҳатига қулоқ солинг, ҳа, кенгашлик тўн тор келмас дейдилар, — раис ҳарбир сўзини худди михлаб қўяётгандек вазмин сўзларди, — тўғри планни бажардингиз, лекин бошқаларга қараганда ҳосилингиз кам бўлиб қолди. Назирали ака квадрат қилиб чигит эккани учун ҳосилни сиздан анча кўп олди, сиз бўлсангиз квадратга ботинаолмай, ҳосилга келганда, «бу йилча шундай бўлиб қолди-да» деяпсиз. Назирали ака бригадасининг а'золарига қойил қолиш керак...

Ҳалитдан бери нима деярини билмай юз ва яноқлари қизариб, ерга қараб ўтирган Анорбой ака энди бошини кўтарди, атрофдагиларга бир-бир назар ташлади. Унинг кўзлари колхоз партия ташкилотининг секретари Эгамберди Икромов блан тўқнашганда нима деярини билмай бир пас индамай қолди.

— Нега индамайсиз, айтинг юрагингиздагини, — деди парторг.

— Биласизми Эгамберди ака деди Анорбой ака юз-кўзларини рўмолчаси блан артиб, — ахир планни бажарганимиздан кейин дам олайлик деган эдик-да...

— Тўғри дам олиш керак, аммо қишнинг очиқ бир куни ҳам жуда фойдали эканлигини унитманг, — парторг сўзларди. — Сиз дам оламиз дейсиз-у, ишни бутунлай унитиб юборасиз. Мана кеча Назирали ака бригадасида бўлдим, азаматлар анча иш қилишиб қўйишипти, ариқлар чопилган, уватлар текисланган, қиз-йигитлар «ҳа бўл, ҳа бўл» блан далага ўғит ташишаяпти. Ҳозир бажариб қўймасак, баҳорга борганда бунақа ишларга қўл тегади дейсизми...

— Бултур бир шундай бўлиб қолган эди-да, энди ишни жадаллаштириб юборамиз...

Бригада бошлиғи Анорбой ака бу сўзларни ишонч блан айтди. Парторг унинг сўзларини мақуллади, «шундай бўлсин, қўшнингиздан бу йил ҳам орқада қолиб, уятли бўлманг» деб писанда қилиб ҳам қўйди.

Колхоз идорасида бўлиб ўтган шу суҳбатдан кейин бригада бошлиқлари Анорбой ва Назирали акалар далага йўл олишди. Бу пайт кун анча кўтарилиб қолган, Назирали ака бошлиқ бригада аравакашлари далага маҳаллий ўғит олиб кетаётган эди.

— Улар ичида бизнинг аравакашлар кўринишмайдими? — деди Анарбой ака шеригига энгашиб, — кеча йигитларга айтган эдим, сизлар ҳам ўғит ташинглар деб...

— Айтган бўлсангиз кечгача чиқишарда, — кулиб қўйди Назирали ака.

Қўшни бригадирнинг бу сўзлари Анорбой акага ботиб кетди. Ахир идорада бўлиб ўтган гаплар ҳам етиб ортарди. У киноя қилиб, ўзини кўрсатмоқчи бўлганлиги Анорбой акага ёқмади.

— Мана бу йил кўрамиз, бултур-ку, квадратдан чўчиган эдик, аммо бу йил ҳисобимиздан адашмаймиз, — деди Анорбой ака ва отига қамчи босиб ўз бригадаси томон тез кетиб қолди.

Лекин Анорбой ака Назирали ака бригадасида қилинган яхши ишларга тан бериб юрар эди. У ҳозир ана шуни бўйнига олишни нимагадир истамасди. Анорбой ака ўз қўшниси — Назирали ака бригадасида бўлиб ўтган баҳордаги воқиаларни, ўзининг ўжарликларини бир-бир кўнглидан ўтказди.

Март ойининг бошлари эди. Колхозда «Бу йил чигит тор қаторлаб ҳамда квадрат-уялаб экиларкан», деган гап тарқалди. Раис, агроном пахта далаларини айланиб, ер шароитлари блан танишиб чиққанларидан кейин звено ва бригада бошлиқларини чақириб, маслаҳатлашишди. Шунда раис дастлаб янги усулнинг афзалликлари ҳақида йиғилганларга тушунча берди. Йиғилишда ҳаммадан олдин сўз олган Анорбой ака:

— Мен ота-бувам қилган ишни қиламан, ўша квадратингизсиз ҳам мендан истаганча ҳосилингизни олаверинг — деди.

Шунда техниканинг фойдасига тушуниб қолган, қардош тожикистонлиларнинг довруғини эшитганлар қаторида Назирали ака ҳам сўз олди:

— Ўртоқлар, — деди у, — менда ишчи кучи кам, ер бўлса етарли. Агар янги усулда экканда техника оғиримизни енгил қилар экан, бригадамизнинг ҳамма ерига тор қаторлаб ҳамда квадрат-уялаб чигит экамиз!

— Э, қойил қилиб бўпсиз, — Анорбой ака қизишиб кетди, — кўрамиз ўшанда, тракторлар эгатларнинг ҳам у томонига, ҳам бу томонига бориб келаверадиган бўлса ғилдираклари еримизни эзиб ташлайди, ахир бирёқдан юмшатгани блан, иккинчи томондан қотириб юборади-ю... Менга қолса, квадрат қилиб экмайман.

— Кўпчилик бир нарсани билиб айтаётгандир, Анорбой ака, — гапга шу бригаданинг звено бошлиғи Раҳима аралашди, — жуда бўлмаса бизнинг звенода синаб кўрайлик...

— Мен турганда сенга нима, — Анорбой ака Раҳимага хўмрайиб қараб қўйди. — Бригаданинг жавобгари менми? Ўзимга қўйиб бераверинглар, — у Назирали акага юзланди, — Назирали, янгичасини хоҳлаган сиз блан беллашганим бўлсин.

— Майли, Анорбой ака, — деди дадил Назирали ака, кимнинг бели бақувватлигини синашиб кўрамиз...

★

Мана, май ойининг дастлабки кунлари. Тор қаторлаб ва квадрат-уялаб чигит экан бригадаларда гуркираб турган ғўзаларни машина блан икки томонлама ишлаб ўтилгани учун кун сайин бўйига-бўй қўшмоқда. Назирали аканинг неча бор маслаҳатларига қулоқ солмаган Анорбой ака эса ўжарлик қилиб, квадратдан воз кечди. Назирали ака универсаллар ёрдамида, икки-уч кун ичида ғўзаларни яганалади, биринчи парваришдан чиқарди. Анорбой ака бўлса, бу ишларни қўл кучи блан қилди, биринчи парвариш Назирали акаларникига қараганда чамаси ўн кунлар кечикди.

Орадан бирнеча ҳафта ўтиб кетди. Бир куни Анорбой ака уйига қайтаётиб, атайин Назиралилар бригадаси томонидан йўл олди, яшил квадратлардаги ғўзалар борвиж, 5 — 6 шона чиқариб гуркираб турипти, қайси томондан қарасанг ҳам кўчатлар бир текис, саф тортгандай. Анорбой аканинг кўнгли алланечук бўлиб кетди, ўз кўзларига ишонгуси келмади:

— Нега шунақа, ери еримга туташ бўлса, ғўзалари бирариқдан сув ичса!

Шу пайт «Ҳа, Анорбой ака, бизнинг бригадага ҳам қадамингиз етар экан-ку, қайси шамол учирди, — деган овоз уни сергаклаштириб юборди. Бу квадрат-уялаб чигит экан звено бошлиғи Жўрабой эди.

— Шундай, Жўрабой ука, — ишларинг блан бир танишай деб, — Анорбой ака сир бой бермасликка ҳаракат қилди, — Жўрабой, бу деймaн, учинчи чопиқни бошлабсизлар, деб эшитдим, ростми?

— Ҳа, бўлмасачи, — Жўрабой Анорбой аканинг мақсадига энди тушунди, — универсаллар эгатларнинг тўрт томонини кўнгилдагидек юмшатиб бергандан кейин, кетмонга унча эҳтиёж қолмас экан, фақат қатор ораларига бир-бир кетмон уриб чиқсак, бас...

— Шундай дегин, техника сабабли чопиқда ҳам биздан олдинда экансизлар-да?

Кунлар кетидан бир-бирини қувиб ойлар ўтди, тўрт марта икки томонлама сифатли парвариш қилинган Назирали аканинг пахта майдонларида мўл ҳосил етишди. Ҳали Анорбой акалар кўсак санаб юрганларида Назиралилар бригадаси бирдамлик блан теримни бошлаб юбордилар. Қанор-қанор «оқ олтин» ортган арава ва машина карвонлари Анорбой акалар участкасидан кесиб ўтган тўғри йўл орқали пахта пунктларига йўл олдилар.

Ғўзани яшил квадратларда парвариш қилиш, техникадан унумли фойдаланиш, фидокорона меҳнат, ана шуларнинг ҳаммаси бир-бирига қўшилиб, бригадани муваффақиятга олиб келди. Бригада 50 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 18 ўрнига 21,3 центнердан ҳосил олди.

Ғўзаларни икки томонлама ишлаган механизатор Бурхон Ҳолматовнинг ҳам, мавсумда 8 — 9 тоннадан пахта терган Зиннат Маҳкамова, Марям Ҳамроқуловаларнинг ҳам, квадрат туфайли 18 гектар ернинг ҳар гектаридан 22 центнердан ҳосил олган звено бошлиғи Жўра Ярашевнинг ҳам, хуллас бригаданинг ҳамма а'золарининг юзлари ёруғ! Улар социалистик мусобақада ғолиб чиққан пахтакорлар сафидан жой олишди.

Яқинда Анорбой ака блан Назирали ака бош бухгалтер ҳузурида учрашиб қолдилар. Раис блан парторг ҳам шу ерда эдилар. Улар ҳар икки бригадада бир центнер пахта учун қанча меҳнат куни сарфланганини билишга қизиқдилар.

— Анорбой ака Узоқов бригадасида,— деди бош бухгалтер, — кўп ишлар қўл кучи блан қилингани учун бир центнер пахтага 10 меҳнат куни сарфланган, ҳосил ҳам кам, гектарига 15,5 центнердан, холос. Назирали ака Ҳайдаров бригадасида эса фақат 6 ярим меҳнат куни сарфланган, ҳосил эса Анорбой акаларникига қараганда гектар бошига 6 центнердан ортиқ. Даромадга келганда Назирали ака бригадасининг а'золари Анорбой ака бригадасидагиларга қараганда пулдан ҳам, ғалладан ҳам кўп оладилар.

— Энди нима дейсиз Анорбой ака? — деди шунда раис, — ҳали ҳам ота-бувангиздан қолган эски усулдан воз кечмайсизми? Ҳозирги рақамлар сиз учун ойна бўлгандир.

— Ўртоқ раис, бир адашдикда, мен ҳаммасига тушуниб олганман. Кўзларим аллақачон очилган, мана бу йил..., — Анорбой ака шундай деди-ю, тамоғига бир нарса тиқилгандай бўлди.

— Шунақа бўлади Анорбой ака, — бу сафар гапга Назиралининг ўзи аралашди, — Ҳа, бу йилгисига ҳуш'ёр бўлинг! Қани, қўлни беринг-чи. Ҳатоларни тузатиш, мўл ҳосил етиштириш учун!

Анорбой аканинг кўз ва юзларида табассум кезди, унинг бақувват қўллари Назирали аканинг қўлларини маҳкам қисди.

★

Анорбой ака Назирали акаларнинг кафтдай текис, мана шу ҳосилдор далаларига бирзум тикилиб боқди: яқиндагина ёққон қор уч-тўрт кундан бери чарақлаб турган қуёшнинг илиқ ҳароратида эриб, тракторлар кўксини ёриб шудгор қилиб ўтган ер бағрига сингиб борар, осмонга енгил ҳовур кўтарилар эди. Ҳу нариги томондан қиз ва йигитларнинг қувноқ меҳнат яллалари эсаётган муздек шабадада бу томонга қараб, оқиб келарди.

— Жўралар звеноси, далага ўғит чиқаришаяпти, — деди Назирали ака фахр блан.

Анорбой аканинг э'тибори ўша томонга тортилди: аравакаш замбилларни ўғит блан тўлатар, қиз ва йигитлар замбиллар тўла ўғитларни ер бошига элтиб ташлар, чиндан ҳам уерда қайноқ меҳнат нафаси кезарди...

— Назирали, ука, — деди ниҳоят тоқат қилолмаган Анорбой ака, — энди менга руҳсат, маслаҳатларингизга тайёрман, ёрдамингизга муҳтожман, яна учрашамиз, хайр!

Анорбой ака ўз бригадаси томон кетди. Унинг орқасидан бир зум тикилиб қолган Назирали ака ўзича; «энди ишонибди, бу йил боплайди», деган сўзларни ўзича такрорлади.

★

— Колхозимиз, — дейди колхоз раиси ўртоқ А'зам Саломов, — илгари райондаги энг қолоқ ва кам қувватли колхозлардан ҳисобланарди. Бирнеча йиллардан бери пахта планини бажараолмай келардик. Бунга ишчи кучларимизнинг етишмаслиги, техникадан тўғри ва етарли фойдаланаолмаслигимиз сабаб бўларди.

Партия ва ҳукуматимиз бизга қандай қилиб пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг бирдан-бир тўғри йўлини кўрсатиб берди. Биз ҳам ўтган йили пахта майдонларимизнинг асосий қисмига тор қаторлаб ва квадрат-уялаб чигит экдик. Агротехника қоидаларига риоя қилдик. Ғўзаларни механизация ёрдами блан икки томонлама парвариш қилдик. Натижа ёмон бўлмади. 1954 йилга қараганда 1955 йилда ҳар гектаридан 6 центнердан ортиқ ҳосил олишга эришдик. Йиллик пахта тайёрлаш давлат плани 103 процент бажарилди. 1954 йилда олинган ҳосил учун 69 минг 714 меҳнат куни сарф қилинган бўлса, ўтган йили олинган ҳосил учун фақат 42 минг 603 меҳнат куни сарфланди, даромадимиз анча кўпайди.

Ўтган йили янги усулга кўчишни истамаган Анорбой ака каби бригадирларимиз бу усулнинг афзаллигини тажрибада синаб кўрдилар, янги усулга, техникага ишонч ҳосил қилдилар. Бу бизнинг дастлабки қадамимиз эди. Энди мўл ҳосилнинг гарови бўлган прогрессив усулни кенг қўллаш учун дадил қадам қўямиз.

Раиснинг бу сўзларидан келажакка ишонч, техникага, янги усулга, меҳнатга муҳаббат туйғулари яққол сезилиб турарди.

Усмон ЖОНГИТОВ.

Ўртасарой районидаги Охунбобоев номли колхоз.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ 35 ЙИЛЛИГИГА

ЎЗБЕК СОВЕТ САНЪАТИНИНГ БАЙРАМИ

ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

Сора ЭШОНТЎРАЕВА,

СССР халқ артисти, театр директори.

Биз эртага театримиз ташкил этилган куннинг 35 йиллигини нишонлаймиз. Театримизнинг 35 йиллиги ижодий изланишлар, совет кишиларининг ёрқин образларини яратиш, реалистик саҳна асарларини, шунингдек илғор рус ва жаҳон драматургиясининг энг яхши намуналарини саҳналаштириш блан чамбар-час боғланган.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати мамлакатимиз халқлари, шу жумладан республикамиз сан'ати ва адабиётини ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ёрдами ва рус театри сан'атининг бевосита та'сири натижасида театримиз ташкилий ва ижодий жиҳатдан ривожланиб келди ҳамда янги босқич сари ривожланиб бормоқда.

Театримиз коллективи ўзининг шонли 35 йиллигини нишонлар экан, театр ташкилотчиларидан Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва Маннон Уйғурларни фахр блан ҳурматлайди, шунингдек театр ташкил этилган кундан бошлаб, шу кунгача самарали ишлаб келаётган Аброр Ҳидоятов, Обид Жалилов, Мария Кузнецова, Етим Бобожонов, Сайфи Олимов, Миршоҳид Мироқилов ва бошқа сан'ат усталарининг ижодий муваффақиятларини юксак баҳолайди.

Театримиз коллективи йилдан-йилга омма орасидан етишиб чиқаётган ёш талантлар ҳамда малакали кадрлар ҳисобига тўлиб борди, тажрибаси ортди. Коллективимизнинг ижодий кучлар блан мустаҳкамланиши, саҳнада социалистик реализм принципларини ўрнатиш учун олиб борган кураши самарали натижалар берди. Биз ана шу босиб ўтилган шонли йиллар орасида 100 дан ортиқ энг яхши асарларни саҳналаштириб, тамошабинларга тортиқ қилдик. Гогольнинг «Ревизор», Островскийнинг «Сепсиз қиз», Шекспирнинг «Отелло», «Гамлет», Горькийнинг «Егор Буличев ва бошқалар», отоқли совет драматургларидан Н. Погодиннинг «Кремль соати», В. Вишневсккийнинг «Унутилмас 1919 йил» сингари асарлари ана шулар жумласидандир.

Театр маданиятини ривожлантиришда, халқимизнинг диди ва талабларига мос келадиган асарларни саҳналаштиришда ижодий муваффақиятларга эришаётгани учун театримизга 1933 йилда Республика марказий ижроия комитети президиуми томонидан Академик театри номи берилди. 1937 йилда эса ССР Иттифоқи ҳукумати уни энг олий мукофот — Ленин ордени блан тақдирлади. Театр ходимларидан катта бир группаси орден ва медальлар блан мукофотланди, шунингдек уларга Ўзбекистон ССР халқ артисти ва республикада хизмат кўрсаттан артист деган фахрий унвонлар берилди. Ҳозир театримизда 2 СССР халқ артисти, 18 Ўз.ССР халқ артисти, 10 Ўз. ССРда хизмат кўрсаттан артист ва бир қанча талантли ёш артистлар ишламоқда.

1948 йилда театр Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» пьесасини саҳнага қўйди. Партия ва ҳукуматимиз театр ижодий коллективининг сан'аткорлик маҳоратига юксак баҳо берди. СССР Министрлар Советининг 1949 йил 8 апрельдаги қарорига мувофиқ бу пьесанинг муваффақият блан саҳнага қўйилгани учун 8 кишига Сталин мукофоти лауреати деган юксак унвон берилди.

Театрда янги ёш сан'аткорларни тарбиялаб етиштириш масаласи доимо муҳим вазифалардан бири бўлиб келди. Натижада ҳозир театримиз талантли режиссёр ва артистларга эга. Драматурглар блан ижодий ҳамкорликда ишлаш — ижодий муваффақиятларнинг негизидир. Коллективимиз ижодий ҳамкорлиги биринчи ўзбек совет драматурги Ҳамзадан бошланган. Бу традиция ҳозир ҳам давом этиб келмоқда. Биз қўлга киритган муваффақиятлар блан чекланиб қолмай, бундан буён ҳам халқимизга муносиб спектакльлар яратиш учун барча куч ва ғайратимизни сарфлаймиз.

ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК

Баҳром РАҲМОНОВ.

Драматург

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри ўзининг шонли 35 йиллигини нишонламоқда. Бу ўзбек совет маданиятининг байрамидир. Ҳамза театри, унинг театр сан'ати соҳасидаги самарали иши, юксак натижаларга эришган ижодий коллективи чиндан ҳам халқ ҳурматига сазовордир.

Театр коллективи рус театр сан'атининг ажойиб намуналаридан фойдаланиб, ўзбек миллий сан'атини тараққий эттиришда катта муваффақиятларга эришди. Ҳамза театри рус ва жаҳон классикларининг бир қанча асарларини саҳналаштирди. Тамошабинлар рус совет драматурглари, қардош республикалар драматургларининг асарларини мароқ блан тамоша қилиш имкониятига эга бўлдилар.

Театр ўзбек ёзувчилари блан ҳамкорликда иш олиб бориб Яшин, Уйғун, А. Қаҳҳор, Н. Сафаров, Туйғун, З. Фатхуллин каби драматургларни камолотга етказди. Ижодий коллективнинг энг яхши хусусиятларидан бири шундаки, у фақат танилган драматурглар блан ишлабгина қолмай, балки ёшларни ҳам ўз атрофига тортади, уларга амалий ёрдам беришни ўзининг фахрли иши деб билади. Шундай иш олиб бориш натижасида Исхоқ Ўктамовнинг «Кечирилмас гуноҳлар», Одил Ёқубовнинг «Чин муҳаббат» пьесалари саҳналаштирилди.

Театр коллективининг ёш ёзувчиларга бўлган хайрихоҳлиги туфайли мен ҳам драматургия соҳасида биринчи қадамни ташладим. Менинг «Юрак сирлари» комедиям саҳналаштирилди. Бу асарнинг бун'ёдга келишида театр коллективининг хизмати жуда катта бўлди. Оддий актёрдан тортиб, то театр режиссёрларигача менга ижодий ёрдам бердилар. Асарни бир неча марта ўқишдан, муҳим маслаҳатлар беришдан зерикмадилар. Саҳна асари ёзишда ҳали ғўр бўлган киши блан ишлашдан бош тортмадилар. Ана шундай ижодий ёрдам туфайли «Юрак сирлари» комедияси бун'ёдга келди. Бу асарнинг ҳозир қардош республикалар театрлари репертуарларидан жой олишининг сабаби ҳам ана шунда.

Театрнинг шонли 35 йиллиги кунида театр коллективига миннатдорчилик изҳор қилиш блан бир қаторда, унга янги-янги муваффақиятлар тилаб қоламан.

Суратда: Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри ижодий коллективининг бир группаси. **В. Салов фотоси.**

СЕВГАН ТЕАТРИМИЗ

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри ўзбек театр сан'атининг кўрки бўлиб қолди. Аброр Ҳидоятов, Сора Эшонтўраева, Олим Хўжаев, Замира Ҳидоятова, Са'дихон Табибуллаев, Яйра Абдуллаева ва бошқа ўнлаб талант эгалари театр саҳнасида ўз актерлик сан'атларини намойиш қилиб, халқ ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Мен шу театр саҳнасида «Алишер Навоий», «Бой ила хизматчи», «Унитиламас 1919 йил», «Ҳамза» спектаклъларини жуда катта қизиқиш блан та'моша қилганман.

Театр коллективи халққа маданий хизмат кўрсатиш блан бирга, катта тарбиявий вазифани ҳам бажармоқда. «Юрак сирлари», «Шоҳи сўзана», «Оғриқ тишлар» каби спектакльлар эскилик сарқитларига қарши кураш ва коммунистик аҳлоқни пропаганда қилишда муҳим роль ўйнамоқда. Театр коллективи пьеса авторлари блан ҳамкорликда ишлаб, тамошабинда чуқур таассурот қолдирувчи, тўлақонли саҳна асарлари яратаолган.

Шуниси қувончлики, театрнинг ижодий коллективи ўзбек, рус ва бошқа қардош халқлар драматургларининг асарларини саҳнага қўйиш блан чегараланмай, ўзбек тамошабинларини чет элдаги прогрессив драматургларнинг асарлари блан таништириб борадилар. Сталин мукофоти Лауреати Аброр Ҳидоятов яратган Отелло ва Гамлет образлари тамошабинлар юрагидан чуқур жой олган.

Мен Ҳамза номли театр ташкил қилинганига 35 йил тўлган кунда бу театр коллективини чин қалбимдан табриклайман ва келажакда янгидан-янги ижодий муваффақиятлар тилайман.

Мунаввар СРУМОВА,

Маннон Уйғур номидаги 22-нчи мактабнинг Ленин орденли, республикада хизмат кўрсаттан ўқитувчиси.

ХАЛҚИМИЗНИНГ ФАХРИ

Ю. ХЎЖАБЕКОВ,

Боёвут районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Биз, бир группа колхозчилар блан театр залида ўтирибмиз. Кўз олдимизда худди ўз далаларимизга ўхшаган кенг пахтазор. Ғўзалар яшнаб турипти. Мирзачўлдаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш, боғбўстонларга айлантириш мақсадида бу ерга келган комсомол ёшлар мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқдалар. Юрагида ўти бор, ғайратли Деҳқонбой, ўз хохиши блан умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшиш учун отланган Ҳафизаларнинг фидокорона меҳнатлари, интилишлари, ватанпарварликлари кишини қувонтиради.

Мана, ҳаммага меҳрибон, софдил, колхоз иши учун жонкуяр раис Раҳим ака, катта ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган колхоз партия ташкилотининг секретари Одилов, меҳнатсевар, броқ ҳали эскилик сарқитларидан қутилаолмаган бригада бошлиғи Мовлан ака, ҳамиша хушчақчоқ, ўз касбини севган Қўзивой, улар ўртасидаги тортишувлар ниҳоят Мавлон аканинг ўз хатосига тушиниши артистлар томонидан шу қадар жонли ифода қилинганки, ўзингни театр залида эканлигингни унитиб қўясан.

«Шоҳи сўзана»даги бу рольларни ижро этган, колхоз ҳаётини, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ва мўл ҳосил етиштириш учун курашдаги ютуқ ҳамда камчиликларни жуда тўғри, ҳаққоний кўрсатиб берган Ҳамза театри артистларининг маҳоратига яна бир марта қойил қолдик.

Ўзбек халқининг фахри, Ҳамза номидаги ота театримиз 35 йиллик шонли йўлни босиб ўтди. Бу йиллар ичида юзлаб асарларни саҳнага қўйган театрнинг ижодий коллективи ҳартарафлама ўсди, камолатга эришди. Театр Аброр Ҳидоятов, Сора Эшонтўраева каби СССР халқ артистларини, Олим Хўжаев, Шукур Бурхонов, Лутфулла Назруллаев, Обид Жалилов, Замира Ҳидоятова, Наби Раҳимов каби ўнлаб Ўзбекистон ССР халқ артистларини тарбиялаб етиштирди.

Театр ижодий коллективи колхозчиларнинг — пахтакорларимизнинг ҳаётини ифодаловчи бирқатор асарларни саҳнага қўйишда ва колхозчиларнинг образларини яратишда ҳам катта муваффақиятларга эришдилар. «Навбаҳор», «Шоҳи сўзана», «Чин муҳаббат» каби спектакльларни тамоша қилар эканмиз, отоқли артистларимиз ижросида ўзбек халқининг пахтачиликни ривожлантириш йўлида олиб бораётган курашларини жуда ҳам ҳаётий гавдалантирилганлигини кўрамиз. Улар бу курашда эришаётган ютуқларимиз, йўл қўяётган камчиликларимизни ўзлари яратган жонли образлар орқали тамошабинларда катта таассурот қолдирадиган даражада ифодалаб беришга эришганлар.

Қишлоғимиз радиолаштирилган. Колхозимиз а'золари театр саҳнасида қўйилаётган спектакльларни кўриш блан бирга, уларнинг радио орқали чиқишларини ҳам катта завқ блан тингламоқдалар. Айниқса, юбилейга бағишлаб шу кунларда эшиттирилаётган «Бой ила хизматчи», «Алишер Навоий», «Қароқчилар», «Отелло», «Оғриқ тишлар» каби спектакльлар колхозчиларимизда катта таассурот қолдирмоқда.

Биз ота театримизнинг ижодий коллективини шонли юбилей блан самимий табриклаймиз, уларнинг келгусидаги ижодий ишларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз, биз, уларнинг колхозчилар ҳаётини акс эттирувчи пьесаларни кўпроқ саҳналаштириш учун бадиий маҳоратларини янада оширишларини истаймиз.

ЧЕКСИЗ МИННАТДОРМИЗ

Студентларнинг актерлик маҳоратини оширишда Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри ижодий коллективи катта та'сир кўрсатди. Чунки институтни тамомловчилар кўпгина спектакльларни ана шу театр саҳнасида қўйди ва коллективдан ижодий ёрдам олди. Айниқса республика халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати О. Хўжаев, республика халқ артистлари Н. Раҳимов, Ш. Ма'зумова, республикада хизмат кўрсатган артист Н. Алиева сингари сан'аткорларнинг институтимизда актерлик бўйича дарс беришлари ва ўз тажрибалари блан ўртоқлашишлари яхши натижа берди. Институтимизни тамомлаган Я. Абдуллаева, И. Алиева, Э. Маликбоева, З. Муҳамаджонов, Л. Бадалова, Т. Хўжаевлар шу театрда муваффақият блан ишламоқдалар.

Бу йил институтимизни 36 киши, шу жумладан ўзбек группасини 11 киши тамомлаб чиқади. Ўзбек группасини тамомловчи студентлар Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Майсаранинг иши» ва Фридрих Шиллернинг «Макр ва муҳаббат» асарларини диплом ишига тайёрламоқдалар. Институтни муваффақиятли тамомлашимиз учун ўқитувчи-профессорлар блан бирга театр коллективи ҳам яқиндан ёрдам бераётир.

Ҳамза номли театрнинг 35 йиллик юбилейи кунида биз амалий ёрдам бераётган театр коллективига чуқур ва самимий миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз ҳамда коллективнинг ижодий фаолиятида янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Тошкент бадиий-театр институтининг битирувчи студентлари:

Тожихон ҲАМДАМОВА,
Содиқ УСМОНОВ,
Обид ЮНУСОВ,
Акмал ҲАЙДАРОВ.

Шонли 35 йил

Олим ХЎЖАЕВ,

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати.

Эртага республикамиз жамоатчилиги энг кекса театр — Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театрининг ташкил этилганига 35 йил тўлишини нишонлайди. Ҳамза номидаги театрнинг юбилейи республика сан'аткорларининг шодиёна тўйи бўлиши блан бирга республикамиз ҳаётида муҳим маданий ва сиёсий аҳамиятга эга бўлган воқиадир.

Театримизнинг босиб ўтган шонли 35 йиллик йўли социалистик реализм принципларини саҳнада ўрнатиш учун олиб борилган жиддий кураш блан узвий боғлангандир.

Ма'лумки, Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар собиқ Туркистонда профессионал миллий ўзбек театри йўқ эди. Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидан бошлабоқ турли жойларда ҳаваскорлардан иборат драма тўгараклари ташкил этилабошланди. Масалан, Фарғонада Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва Тошкентда Маннон Уйғур раҳбарлигида драма тўгараклари тузилди.

Совет ҳокимияти ўзбек халқи орасидан етишиб чиқаётган талантларга ғамхўрликни кучайтириб, уларни жойлардаги тўгаракларга жалб этди. Ана шу йўл блан халқ бадиий ижодиётининг манба'лари борган сари кенгайди.

Ўзбек совет театр сан'атининг вужудга келиши ва унинг равноқ топишида Ҳамза ва Уйғурларнинг зиммасига жуда оғир, броқ шарафли вазифа тушди. Чунки ўша вақтларда миллий театр маданиятининг тажрибаси, традициялари, драмматургия ва мутахассис кадрлар йўқ эди. Шунинг учун ҳам ҳамма нарсани ташкил этиш ва янгидан яратиш керак эди. Ҳамза ва Уйғур революциянинг дастлабки кунларидан бошлабоқ синфий душманларга қарши кескин кураш ўти ичида театр сан'атимизнинг гуллаб-яшнаши учун бутун куч ва қувватларини сарфладилар ҳамда кўпгина сан'аткорларни тарбиялаб етиштирдилар.

Халқимизнинг севимли сан'аткорлари Ҳамза Ҳакимзода, Турсуной, Нурхонлар совет театр сан'атини такомиллаштириш йўлида қурбон бўлдилар. Республикамиздаги театр арбобларининг биринчи авлоди театр сан'атини вужудга келтириш ва уни балоғатга етказишдек шарафли вазифани муваффақият блан бажардилар.

Шуни ҳам айтиш керакки, ўша вақтларда ташкил этилган Карл Маркс номли сайёр драм труппа совет театр сан'ати олдига қўйилган талабларга тўла жавоб бераолмас эди. Чунки бу даврда труппа составидаги кишилар етарли тажриба ва малакага эга эмас эди. Шунинг учун муҳим вазифалардан бири коллектив составини ма'лумотли, тажрибали кишилар ҳисобига мустаҳкамлашдан иборат эди. Шу мақсадда 1924 йилда Маннон Уйғур бошлиқ бир группа артистлар Москвага ўқишга юборилди. Ўқишга юборилганлар орасида Аброр Ҳидоятов, Етим Бобожонов, Сора Эшонтўраева, Замира Ҳидоятова, Тошхон Султонова, Лутфулла Назруллаев, Са'ди Табибуллаев, Шариф Қаюмов, марҳум артистларимиздан Турсуной Саидалимова, Сидиқ Исломов, Ғуломқодир Исомов, Не'мат Раҳматов ва бошқалар бор эди. 1925 йилда эса Ҳалима Носирова, Сайфи Олимов ва бошқа ўртоқлар Бокуга ўқишга юборилди. Обид Жалилов, Миршоҳид Мироқилов, Обид Ҳасанов, Мария Кузнецова ва бошқалар шу ерда театр сан'атини эгаллаш ҳамда ўз маҳоратларини ошириш устида тинмай иш олиб бордилар. Бу ўртоқларнинг ижодий изланишлари ва актерлик маҳоратларини ошириш устида сабот блан ишлашлари профессионал миллий ўзбек театри тараққиётида катта роль ўйнади.

Москва ва Бокудаги ўқиш йиллари артистларимизнинг театр сан'атини амалий жиҳатдан эгаллаш ва назарий жиҳатдан бақувват бўлишларида катта аҳамиятга эгадир. Москвадаги Вахтангов номли студияда ўқиган артистлар Вахтангов номли театрнинг машҳур режиссери ва актери Симонов (ҳозир бош режиссер), режиссер ва актер Толчанов, Басов, Свердлинлардан ижодий та'лим олдилар. Шулар орқали илғор рус театр сан'ати блан танишдилар. МХАТ ва Вахтангов номли театр саҳналарида қўйилаётган спектакльлар ёш ўзбек артистларининг ўз актерлик сан'атини эгаллаш ва маҳоратларини оширишда самарали та'сир кўрсатди.

Ёш ўзбек артистлари машҳур рус сан'аткорлари раҳбарлигида Гогольнинг «Ревизор», Карло Гоценинг «Маликаи Турандот», Мольернинг «Хасис» ва бошқа пьесаларни саҳналаштирдилар. Бу эса йирик асарларни саҳналаштиришда катта сабоқ бўлди. 1927—28 йилларда ўқишга юборилган артистлар ўқишни тамомлаб қайтиб келишди. Бу ҳол театр ижодий коллективини мустаҳкамлади ва ма'лум даражада театр репертуарини хилма-хил асарлар блан бойитиш имконини берди.

1929 йилда ижодий коллективимизни мустаҳкамлаш мақсадида республика мактаблари, билим юртлари ва институтларда ташкил этилган тўгараклардан қобилиятли ҳаваскор ёшлар театрга жалб этилди. Бу ёшлар орасида Карим Зокиров, Шукур Бурҳонов, Наби Раҳимов, Шоҳида Ма'зумова, Мар'ям Ёқубова, Эмин Турдиев, Олим Хўжаевлар бор эди. 1930—32 йилларда эса сафимизга Умар Хўжаев, Тўғон Шукуров, Мақсуд Юсупов, Ғани А'замов Зайнаб Садриева, Холида Хўжаева, Ҳамидулла Наримонов ва бошқа ёш талантлар келиб қўшилди.

Театр коллективининг борган сари янги ижодий кучлар блан мустаҳкамланиб бориши, халқимиз ва замонамизнинг театр олдига қўяётган талаблари театр репертуарини тўлақонли ранг-баранг асарлар блан бойитиш, миллий ўзбек драматургиясини яратиш вазифасини кўндаланг қилиб қўйди. Шунинг учун ҳам ўзбек драматургиясининг вужудга келиши ва унинг тараққиёт йўлини театрнинг тараққиёт йўлидан ажратиб бўлмайди. Театр ўзининг ташкил топган кунидан бошлаб миллий драматургияни яратиш ва драматург кадрларни етиштириш масаласига катта аҳамият берабошлади.

Ўзбек миллий драматургиясининг вужудга келиши ва драматург кадрлар етиштиришда биринчи галда илғор рус драматургиясининг самарали та'сири катта бўлди. Айникса бу соҳада К. Треневнинг «Любовь Яровая», В. Ивановнинг «Бронепоезд 14 — 69», Б. Белоцерковскийнинг «Шторм», Д. Фурмановнинг «Ис'ён» каби асарлари салмоқли та'сир кўрсатди. Театр ижодий коллективи томонидан бу асарларнинг муваффақият блан қўйилиши саҳнага янги совет кишиларининг мукаммал образларини олиб киришга кенг имкон берди.

Бу спектакльларнинг қаҳрамонлари ташқи ва ички душманларга қарши курашиб, улар устидан ғалаба қозонган қаҳрамон совет кишилари эди. Ўзбек тамошабинлари бу ҳаётий спектакльларни зўр қониқиш блан кутиб олдилар.

1930 йилларнинг бошларидан театримиз саҳнасида ўзбек драматургларининг оргинал асарлари қўйилабошланди. К. Яшиннинг «Икки коммунист», «Ёндирамиз», З. Фатхуллиннинг «Ниқоб йиртилди», «Сотқинлар» ва Н. Сафаровнинг «Уйғониш» каби асарлари ана шулар жумласидандир. Бу — шубҳасиз, рус совет драматургиясининг ўзбек совет драматургиясининг вужудга келиши ва унинг дадил қадамлар блан ривожланиши учун кўрсатган самарали та'сири натижасидир.

Театр ўзбек халқини рус ва Ғарбий Европа драматургиясининг машҳур классик намуналари, шунингдек, совет драматургларининг энг яхши асарлари блан таништириш ва уни пропаганда қилишда катта роль ўйнаб келди. Ана шу театр туфайли ўзбек халқи биринчи марта Островский ва Шекспир, Горький ва Шиллер, Гоголь ва Мольер, Лопе де-Вега асарлари блан танишди.

«Момақалдироқ», «Айбсиз айбдорлар», «Сепсиз қиз», «Отелло», «Гамлет», «Ромео ва Джульетта», «Егор Буличев», «Мешчанлар», «Қўзи булоқ», «Ревизор», «Уйланиш», «Макр ва муҳаббат», «Тартюф», «Зўраки табиб», «Маликаи Турандот», «Икки бойга бир малай», «Меҳмонхона бекаси» ва бошқа ўнлаб асарлар театр саҳнасида пайдо бўлиши республикамизда драматик сан'атнинг юксак босқичга кўтарилаётганининг ёрқин далилидир. Бу асарлар ўзбек халқини рус ва жаҳон маданияти хазинасидан мустаҳкам ўрин эгаллаган асарлар блан таништириб қолмай, балки театр ижодий коллективининг актерлик маҳоратларини оширишга ҳам катта та'сир қилди.

Театримиз коллективи йилдан-йилга ижодий жиҳатдан мустаҳкамланиб, катта ютуқларни қўлга киритиб борди. Театр репертуари ранг-баранг асарлар блан бойитилди.

Улуғ Ватан уруши йилларида коллективимиз совет ватанпарварлиги ғояларини пропаганда қилучи актив агитаторга айланди ва ўз ишини қайта қуриб, урушнинг биринчи йилларида К. Яшиннинг «Ўлим босқинчиларга!» пьесасини саҳнага қўйди. Бу спектакльда немис-фашист босқинчиларининг она-Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кириши натижасида халқларимизнинг бошига тушган кулфатлар ҳамда совет кишиларининг ёвуз душманга қарши қаҳрамонона отланганини акс эттиради. Шунингдек, Иззат Султоннинг «Бургутнинг парвози» асари ҳам саҳнага қўйилди. Бу асарда М. Фрунзенинг Ўрта Осиёдаги революцион фаолияти ҳикоя қилинади.

Улуғ Ватан уруши йиллари театр коллективи учун ҳам жиддий синов йиллари бўлди. Коллектив уруш йилларида кўпгина ғоявий чуқур ва бадиий пухта асарларни саҳнага қўйиб, тамошабинларга кўрсатди ва бу спектакльлар орқали душманга нафрат, она-Ватанга чексиз муҳаббат, салоқат ҳис-туйғуларини тарбиялади.

Театр репертуарида ҳамавақт замонавий темаларда яратилган асарлар асосий ўринни эгаллаб келди. Урушдан кейинги биринчи йилларда театр саҳнасида М. Светловнинг «Бранденбург дарбозаси», Туйғуннинг «Муҳаббат» каби асарлари пайдо бўлди.

Шуни ҳам айтиш керакки, театримизнинг 35 йиллик фаолиятида бирқанча камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Репертуаримизга айрим ғоявий бўш, бадиий хом асарлар ҳам кириб қолди. Ба'зи спектакльлар режиссерлар томонидан жуда юзаки талқин этилди. Коллективимиз партия ва ҳукуматимизнинг адабиёт ва сан'ат тўғрисидаги қарорлари ҳамда кенг жамоатчиликнинг фикрини э'тиборга олиб, ўз ишида йўл қўйилган камчиликларни тугатиш учун жиддий кураш олиб борди.

Партиямиз Марказий Комитетининг 1946 йил 26 августда «Драматик театрларнинг репертуари ва уни яхшилаш тадбирлари ҳақида» чиқарган қарори коллективимизни янги ижодий ишларга илҳомлантирди. Бунга жавобан коллективимиз Б. Лавреневнинг «Денгиздагилар шарафига», А. Сафроновнинг «Москвалилар характери», К. Симоновнинг «Рус масаласи», Уйғуннинг «Ҳаёт қўшиғи», К. Яшиннинг «Генерал Раҳимов», Х. Мухторовнинг «Оила номуси» асарларини тамошабинларга тортиқ қилди. Бу асарлар тамошабинларнинг севимли спектакльлари қаторидан жой олди.

Театримиз коллективининг қўлга киритган ютуқларидан бири — революция доҳийлари В. И. Ленин ва И. В. Сталин образларини республика саҳналарида биринчи бўлиб гавдалантираолдилар. Н Погодиннинг «Кремль соати», «Милтиқли киши», Ш. Дадианининг «Учқундан аланга», Вс. Вишневскийнинг «Унутилмас 1919 йил» ва С. Поповнинг «Оила» асарлари муваффақият блан саҳнага қўйилди.

Брагин ва Толстоноговнинг «Мангу ҳаёт», машҳур турк ёзувчиси Нозим Ҳикматнинг «Туркия ҳақида ҳикоя», ака-ука Турнинг «Элчихона деразаси орқасидан» сингари пьесаларининг саҳналаштирилиши театр коллективининг бутун дун'ёда тинчлик учун олиб борилаётган курашга қўшган муносиб ҳиссаси бўлди.

1949 йилда ўзбек театри маданиятида катта воқиа бўлди. Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» пьесасининг муваффақият блан саҳналаштирилганлиги учун М. Уйғур, С.М. Миленин, А. Ҳидоятов, С. Эшонтўраева, О. Жалилов, С. Табибуллаев, Л. Назруллаевларга Сталин мукофоти лауреати деган юксак мукофот берилди. Бу спектакль ижодий коллективнинг юксак камолот босқичига кўтарилганининг далилидир.

Театр коллективи авторлар блан ҳамкорликни кучайтириб, янги-янги асарларни саҳнага қўймоқда. А. Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана», «Оғриқ тишлар», Б. Раҳмоновнинг «Юрак сирлари», Ойбекнинг «Қутлуғ қон»(Т. Хўжаев инсценировкаси) пьесалари ана шулар жумласидандир.

Шуни ҳам қайд қилиш керакки, театримиз ижодий коллективи сафига махсус ма'лумотга эга бўлган қобилиятли ёшлар келиб қўшилабошлади. Булар Тошкент театр-бадиий институтини битирган Яйра Абдуллаева, Ирода Алиева, Эркли Маликбоева, Зикир Муҳаммаджонов, Лола Бадалова, Муаззам Раҳматиллаева, Турсун Маҳмудов ва бошқалардир. Ёш режиссер Тошхўжа Хўжаев ўз фаолиятида бир мунча ютуқларга эришди.

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театрининг 35 йиллик юбилейи фақат коллективимизнинг байрами бўлиб қолмай, балки барча ўзбек сан'аткорларининг ва бутун халқимизнинг байрамидир.

Эрон парламент делегацияси Москвадан жўнаб кетди

Эрон сенати ташқи ишлар комиссиясининг раиси Муҳаммад Саид жаноблари бошчилигидаги Эрон парламент делегацияси ўз ватанига қайтиш учун 13 январьда Москвадан Бокуга жўнаб кетди.

Эрон ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари блан безатилган Внуково аэродромида делегацияни СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси В. Т. Лацис, СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари А. А. Лебедев, СССР министрлари М. А. Евсеенко ва А. А. Ишков, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг ўринбосари А. Ф. Горкин, СССР Олий Советининг депутатлари Ф. Д. Кулаков, В. Г. Блаженов, И. А. Каиров, Ж. Расулов, РСФСР Олий Советининг депутатлари Н. П. Смирнов ва А. С. Болдирев, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов, СССРнинг Эрондаги фавқулодда ва мухтор элчиси А. И. Лаврентьев, СССР Олий Совети Президиумининг ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари, совет матбуотининг вакиллари кузатиб қолдилар.

Делегацияни Эроннинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси А. Г. Ансорий ва элчихона ходимлари ҳам кузатиб қолдилар.

Делегация бошлиғи М. Саид жаноблари аэродромда микрофон олдида нутқ сўзлаб, делегация а'золари СССРда энг самимий ва дўстона туйғулар блан кутиб олинганлигини та'кидлади. У, Эрон парламент а'золарининг Совет Иттифоқига қилган визити эрон ва совет халқлари ўртасида дўстона муносабатларнинг ривожланишига хизмат қилади, деб умид билдирди. Правардида М. Саид жаноблари Совет мамлакатига тинч меҳнатда ва бутун дун'ёда тинчлик ишини мустаҳкамлашда янада муваффақиятлар тилади.

Миллатлар Советининг Раиси В. Т. Лацис жавоб нутқида бундай деди:

— Мен умид қиламанки, бизнинг мамлакатимиз блан танишганлигингиз Совет Иттифоқи блан Эрон ўртасида ҳамжиҳатлик ишига ёрдам беради ҳамда Эрон ҳукумати ва халқининг Совет Иттифоқи блан бўлган ўз муносабатларини дўстлик ва яхши қўшничилик руҳида қуриш нияти тўғрисида айтган гапларингиз мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг янада ривожланишида ўзининг амалий ифодасини топади. Мен сизга бу ишда муваффақиятлар тилайман.

В. Т. Лацис эрон халқига қизғин салом ва энг яхши истакларни топширишни делегация а'золаридан сўради. (ТАСС).

ТОШКЕНТ МИНЕРАЛ СУВИ

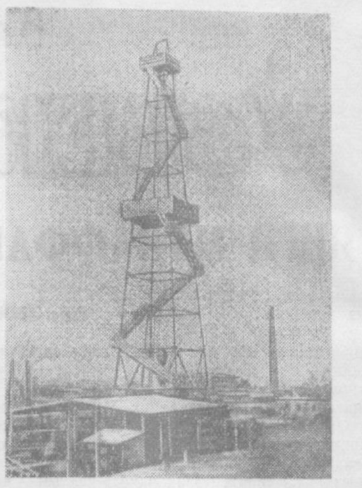

Суратда: (чапдан) пармаловчи С. Тоиров геолог А. Ҳатамбековга ҳозиргина қайнаб чиққан минерал сувдан қуйиб бермоқда, химик М. Лубянская физик Б. Зверев, гидрогеолог Л. Милованова, профессор В. Файбушевич Тошкент минерал сувини текшириб кўрмоқдалар, минерал сув булоғи устига ўрнатилган вишка.

В. Коссовский, М. Шарипов фотолари.

Семашко номидаги илмий-текшириш институти территориясида топилган янги минерал сув манбаи яқинда ишга туширилди.

Ҳозирги пайтда республикамизнинг Тошкент, Андижон, Наманган, Фарғона ва бошқа областьларида 30 дан ортиқ минерал сув манба'лари ишлаб турибди. Булар ичида айниқса Тошкентдан 17 километр узоқликда жойлашган Эшонқурғонда отилиб чиқаётган минерал сув аҳоли ўртасида кенг исте'мол қилинмоқда. Геолог олимлар Тошкент тупроғи структурасини ўрганишлари натижасида Эшонқурғондан отилиб чиққан минерал сув шаҳарнинг яна бошқа жойидан ҳам чиқиши мумкин, деган хулосага келдилар ва Семашко илмий-текшириш институти территориясида қидириш ишлари олиб бордилар.

«Средазнефтеразведка» трестининг ишчи ва инженер-техник ходимлари бу шарафли ишни тезда якунлаш учун зўр ғайрат блан ишладилар. Уларнинг фидокорона меҳнати 11 январьда қайноқ минерал сувнинг жўш уриб чиқиши блан тугалланди.

Ҳозирги пайтда бу ердаги қайноқ минерал сув 1800 метр чуқурликдан отилиб чиқмоқда. Қудуқнинг пастки қисмида фильтр ўрнатилган. Бу фильтр энг майда қумларни ҳам юқорига ўтказмайди.

Янги топилган минерал сувни текшириш юзасидан дастлабки тадбирлар амалга оширилди. 51 градус иссиқ бўлган бу минерал сув экзема, турли тери касалликлари, бод касалликларини даволашда катта фойда беради. Бу сув ичак касалига учраганлар учун ҳам жуда яхши шифодир.

Институт ходимлари янги минерал сувнинг клиника-эксперименталь хусусиятларини синчиклаб ўрганишни давом этдирмоқдалар.

Скважина тўла қувват блан ишласа, кунига ўрта ҳисоб блан 2000 ваннани сув блан та'минлайди. Бу сув эса скважинадан 20 атмосферага яқин босим кучи блан чиқарилади.

Янги ишга туширилган минерал сув манба'и медицинанинг бирнеча бальнеологик проблемаларини ҳал қилишда ва шунингдек республикамиз пойтахтида курорт ишларини янада тараққий эттиришда катта перспективалар очиб беради. Бу ерда бирнеча юз кишилик санатория қуриш мумкин. Тошкентда қимиз, узум ва олмаларнинг турли сортлари мавжуд бўлганлиги учун ҳам бу янги минерал сув манба'ида курорт қуриш меҳнаткашларга яхши дам олиш ва даволаниш имкониятини беради.

Хавфсизлик Кенгашида

12 январь эрталабки мажлис

НЬЮ-ЙОРК, 13 январь. (ТАСС). Кечаги эрталабки мажлисда Хавфсизлик Кенгаши Исроил қуролли кучларининг 1955 йил 11 декабрьдан 12 декабрьга ўтар кечаси Тивериад кўли районида Сурия территориясига қилган ҳужуми муносабати блан Сурия ҳукуматининг Исроил давлатининг бу ҳаракатлари тўғрисида юборган шикоятини муҳокама қилишни давом эттирди.

Совет Иттифоқининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили томонидан шу йил 9 январьда Хавфсизлик Кенгаши раиси номига юборилган хат Хавфсизлик Кенгаши муҳокамасига тақдим этилган. Бу хатда Совет Иттифоқи делегацияси Сурия резолюциясининг бирмунча ўзгартирилган проектини овозга қўйишни илтимос қилади. Бу резолюция проекти Кенгаши Исроил ҳарбий қисмларининг 1955 йил 12 декабрьда Сурия территориясига ва Сурия қуролли кучларига қилган ҳужумини 1948 йил 15 июльдаги резолюцияни бузучи ва Исроил блан Сурия ўртасида яраш тўғрисида тузилган умумий битимни бузучи ҳамда Бирлашган Миллатлар ташкилоти Уставига биноан Исроилнинг ўз зиммасига олган мажбуриятларини бузучи ҳаракат деб Исроилнинг Хавфсизлик кенгаши томонидан қораланишини кўзда тутади. Резолюция проекти Исроилни бундай ҳаракатларга йўл қўймаслик учун ҳамма зарур чораларни кўришга чақиради ва келгусида бундай ҳаракатларнинг такрорланиши шундай вазиятга олиб келадики, бу вазият Хавфсизлик Кенгашидан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 39-нчи моддасини қўлланиш масаласини кўриб чиқишни талаб қилади, деб Исроилни огоҳлантиради. Резолюция проектида, бу ҳужум натижасида етказилган моддий зарарнинг ва қурбон бўлган одамларнинг эвазига баравар келадиган миқдорда Исроил Сурияга товон тўласин, деб таклиф қилинади.

АҚШ, Англия ва Франциянинг шу йил 11 январьда ёзилган резолюция проекти ҳам Хавфсизлик Кенгаши муҳокамасига қўйилган. Бу резолюция проектида Исроилнинг 1955 йил 11 декабрьдан 12 декабрьга ўтар кечаси қилган ҳужуми қораланади. Бу проектда, Исроил ҳукумати ўз мажбуриятларини бажармаётганлиги сабабли Хавфсизлик Кенгаши ташвишга тушаётир, деб кўрсатиш таклиф қилинади. Резолюция проекти Исроил ҳукуматини бундан буён шу мажбуриятларни бажаришга чақиради. Ёроқ, бу резолюция проектида Исроил шу хилдаги қуролли ҳужумларни такрорлаган тақдирда, Хавфсизлик Кенгашининг қандай конкрет чоралар кўриши кўрсатилмайди. Шу блан бирликда, резолюция проекти авторлари, Исроилнинг 1955 йил 11—12 декабрьда қилган қуролли ҳужуми учун Суриянинг ўзи ҳам жавобгар, деб кўрсатишга интилмоқдалар.

Англия, АҚШ ва Франция вакиллари Хавфсизлик Кенгаши мажлисида сўзга чиқиб, Исроилнинг Сурия территориясига қилган қуролли ҳужумини қораладилар. Шу блан бирга, улар бу ҳужум учун айбни Сурия устига ҳам қўйдилар. Англия вакили Диксон ҳатто, Исроилнинг бу ҳаракатига Сурия томонидан қилинган «провокациялар» сабаб бўлди, деб айтди. Англия, АҚШ ва Франция вакиллари Исроил қуролли кучларининг ҳужуми натижасида Сурияга етказилган зарар учун Исроил томонидан Сурияга товон тўланиши тўғрисида қарор қабул қилинишига қарши чиқдилар. Улар, Хавфсизлик Кенгаши Исроилни келгусида бу тахлитда қуролли ҳужумларни такрорлашга йўл қўймаслик тўғрисида огоҳлантирсин, деган мазмунда умумий гапларни айтдилар.

Сўнгра Совет Иттифоқи вакили А. А. Соболев сўзга чиқди.

Хавфсизлик Кенгаши, — деди у, — 1955 йил 11—12 декабрьда Сурия-Исроил чегарасида бўлган можаро сабабли Суриянинг Исроил устидан қилган шикоятининг муҳокама қилиниши муносабати блан томонларнинг бу ерда чиқиб айтган гапларини эшитди. Яраш тўғрисидаги битимнинг бажарилишини кузатучи БМТ Комиссияси штаби бошлиғининг мазкур ҳужум ҳақидаги доклади ҳам Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига тақдим этилган. Докладда ҳарбий кузатучиларнинг можаро содир бўлган жойга бориб ўтказган текширишлари, шу жумладан, гувоҳларни сўраб чиққанликлари натижасида олинган ма'лумотлар бор. Докладдан кўриниб турибдики, бу ма'лумотлар Исроил қуролли кучларининг 12 декабрьга ўтар кечаси Сурия территориясига Тивериад кўлининг шарқида атайин тўсатдан ҳужум қилганликларини та'кидламоқда. Доклад яна шуни ҳам та'кидлайдики, Исроил қуролли кучлари бу ҳужумни олдиндан пухта тайёрлаганлар ва Исроилнинг катта ҳарбий қисмлари Сурия территориясига бирйўла турли томонлардан бостириб кирганлар. Шуни айтиб ўтмоқ керакки, Исроил қуролли кучлари Сурия блан Исроил ўртасида тузилган яраш битимида белгиланган демилитаризация зонасини бузганлар.

Мана шундай ҳечбир асоссиз тўсатдан қилинган ҳужум натижасида, — деб гапида давом қилди Соболев,—Сурия томонидан анча қурбон бўлди.

Штаб бошлиғининг докладида ҳам э'тироф қилиб айтилганидек, Исроилнинг бу хилдаги ҳаракатлари, — деди СССР вакили, — Сурия блан Исроил ўртасида тузилган яраш битими шартларини, шу жумладан демилитаризация зонаси тўғрисидаги қоидани жиддий равишда бузди. Исроилнинг бу хилдаги ҳаракатлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини қўпол равишда бузиш эканлигини ва араб мамлакатлари блан Исроил чегарасидаги вазиятни кескинлаштиришга олиб келишини кўрмаслик мумкин эмас.

Исроил ўз-ўзини ҳимоя қилиш мақсадида шундай тадбирни кўрди, деб Исроил томонидан келтирилган важларнинг ҳечбири Тивериад кўли районида бўлгани сингари ҳужумларни оқламоқ учун баҳона бўлаолмайди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставида, жанжалли масалаларни ҳал қилмоқ учун қуролли кучларни ишга солишдан бошқа йўллар бор, деб аниқ ва равшан қилиб кўрсатилган. Хавфсизлик Кенгашига, Бош Ассамблеяга ва халқаро судга, воситачилик ва арбитражга мурожаат қилиш мана шундай йўллардир. Бу жиҳатдан қараганда, совет делегацияси Сурия ҳукуматига офарин айтади, чунки у жанжални кескинлаштирмади, балки Хавфсизлик Кенгашига ўзининг шикоятини юборди, я'ни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставида кўзда тутилган йўл блан борди.

Совет делегацияси, — деди Соболев, — Хавфсизлик Кенгаши Исроилнинг Тивериад кўли районида қилган ҳужумини қаттиқ қоралаши лозим, деб ҳисоблайди. Хавфсизлик Кенгашининг Газо районида ва Кибия районида қилинган ҳужумлар учун Исроилни қоралаб, чиқарган илгариги резолюциялари ҳам Исроил томонидан бажарилмаганлигини э'тиборга олиб ва Исроил қуролли кучларининг ҳарбий ҳаракатлари араб мамлакатлари блан Исроил чегарасидаги вазиятни кескинлаштиришга олиб боришини англаб, совет делегацияси, шундай деб ҳисоблайдики, Хавфсизлик Кенгаши Исроилни келгусида бундай ҳаракатларга йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўришга чақириши лозим ва бу хилдаги ҳаракатларнинг такрорланиши шундай вазиятга олиб келиши мумкинки, бу вазият Хавфсизлик Кенгашидан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 39-нчи моддасини татбиқ қилиш масаласини кўриб чиқишни талаб қилади, деб жиддий равишда огоҳлантириши лозим. Бу моддада тинчлик бузилган тақдирда ёки агрессия акти бўлган тақдирда халқаро тинчликни ва хавфсизликни сақлаш ёки тиклаш мақсадида Хавфсизлик Кенгаши томонидан кўриладиган тадбирлар айтиб ўтилган. Хавфсизлик Кенгаши Исроилдан яраш тўғрисидаги битимни ва Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясини қат'ият блан бажаришни талаб қилиши лозим.

Исроил Сурия территориясига асоссиз ҳужум қилганлиги натижасида Сурияга моддий зарар етказилганлиги сабабли, биз, Хавфсизлик Кенгаши Исроилга Сурияга етказилган зарар учун Сурияга товон тўлашни таклиф қилиши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Сурия резолюцияси проекти ва унга совет делегацияси томонидан киритилган тузатишлар шу мақсадларга тўла равишда жавоб беради. Совет делегацияси шу фикрга асосланадики, Хавфсизлик Кенгаши томонидан Исроилга нисбатан қилинадиган қат'ий огоҳлантириш Исроил ҳукумати томонидан жуда жиддий равишда қабул қилиниши лозим. Исроил ҳукуматига нисбатан шундай огоҳлантириш яна шунинг учун зарурки, 1953 йил ноябрь ойида қабул қилинган резолюция Исроилга лозим бўлган даражада та'сир ўтказмади.

Совет Иттифоқи делегацияси, — деди Соболев, — шуни ҳам кўрсатиб ўтмоқчи бўладики, ба'зи делегацияларнинг Хавфсизлик Кенгаши резолюциясида 11 декабрьда бўлган можаро учун айбни Сурия устига ҳам қўйдиришга қаратилган уринишларини совет делегацияси асло ма'қулламайди.

12 январь кундузги мажлисда Хавфсизлик Кенгаши Суриянинг Исроил устидан берган шикоятини муҳокама қилишни давом эттирди.

Мажлисда Югославия вакили Брилей биринчи бўлиб сўзга чиқди. У, одамларнинг ҳалок бўлганлиги ва Сурияга моддий зарар етказилганлиги учун Исроилни қаттиқ қоралаш лозим, деди. Брилей айтдики, Хавфсизлик Кенгашининг манфаатларини ва шу райондаги мамлакатлар халқларининг манфаатларини кўзлаб, Хавфсизлик Кенгашининг бу масала тўғрисида якдиллик блан қарор қабул қилишига эришмоқ керак ва Хавфсизлик Кенгашининг ҳамма а'золари учун мақбул бўлаоладиган резолюция проектини ишлаб чиқишга уриниб кўрмоқ керак.

Эрон вакили Абдох уқтириб айтдики, Исроил яраш битимининг шартларини бузишни ва Хавфсизлик Кенгашининг тавсияларини назар-писанд қилмасликни давом эттираётганлиги натижасида бу давлат чегарасида уруш ҳаракатлари бошланиб кетиш хавфи туғилмоқда. Келгусида бу хилдаги ҳаракатлар такрорланган тақдирда, Хавфсизлик Кенгаши Исроилга нисбатан жазо чораларини қўлланишга мажбур бўлади, деб Исроилни охирги марта огоҳлантириш зарур, деди Эрон вакили.

Абдох айтдики, гарчи Эрон делегацияси совет резолюцияси проектига қарши принципиал э'тирозларда бўлмаса ҳам, лекин уч мамлакат резолюцияси проектини қувватлайди.

Мажлиснинг охирида Бельгия вакили Ван Лангенхове сўзга чиқиб, Исроилнинг бу ҳаракатлари «Хавфсизлик Кенгашининг қарорларини» ва халқларнинг жамоатчилик фикрини «хатарли равишда писанд қилмаслик»нинг ўзгинасидир, деб айтди. У, Исроил Сурияга товон тўласин деган таклифни қўллаб-қувватлашдан бош тортди.

Хавфсизлик Кенгашининг эндиги мажлиси 13 январь эрталаб бўлади.

Совет-Югославия иқтисодий муносабатларига доир

Югославия Федератив Халқ Республикасида саноат корхоналари қуриш соҳасида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Югославия Федератив Халқ Республикаси ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида СССР Ҳукумати блан Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукумати ўртасида Белградда олиб борилган музокаралар тугади ва Битим тузилди.

Ўзаро иқтисодий муносабатларни янада кенгайтириш мақсадида ва 1955 йил 1 сентябрьда Москвада имзоланган Совет-Югославия Протоколига мувофиқ, Битимда Югославия Федератив Халқ Республикасида йилига 100 минг тонна аммиак ишлаб чиқариб, уни оҳак-аммиак селитрасига айлантириб берадиган азот-ўғит заводи қуриш, йилига 250 минг тонна суперфосфат ва 120 минг тонна серная кислота ишлаб чиқарадиган суперфосфат заводи қуриш, 100 минг киловатт электр қуввати бераоладиган теплоэлектростанция қуриш, учта рудникни кенгайтириш ва реконструкция қилиш соҳасида ҳамкорлик қилиш кўзда тутилади.

Шу битимга кўра, 1956 — 1959 йилларда совет ташкилотлари корхоналарни қуриш учун зарур бўлган проект ишларини бажарадилар, ускуналарни ва бир қисм материалларни етказиб беради ҳамда монтаж ишларида консультация бермоқ ва раҳбарлик қилмоқ, мазкур корхоналарни йўлга қўймоқ ва ишга туширмоқ учун совет мутахассисларини юборадилар ҳамда қурилаётган корхоналарда тегишли маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ташкил этмоқ учун зарур рухсатномаларни ва техника ҳужжатларини ҳечбир олмай топширадилар.

СССР Ҳукумати проектлаш ишларининг, ускуналар ва материалларнинг ҳақини тўламоқ учун Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматига 10 йил муддат блан ва йилига 2 процент тўлаш шарти блан тегишли миқдорда кредит беради.

Битимда кўрсатилган корхоналар учун мутахассислар ва ишчилар тайёрлаш мақсадида совет ташкилотлари СССР корхоналарида ишлабчиқариш методларини ўргатмоқ учун Югославия гражданларини қабул қиладилар.

Музокараларда совет мутахассислари ҳамда Югославия мутахассисларининг кенг доиралари қатнашди.

Битимни СССР Ҳукуматининг ваколатига биноан — Иқтисодий алоқа ишлари бош бошқармаси Бошлиғининг Ўринбосари Н. А. Смелов ва Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматининг ваколатига биноан — Ташқи ишлар давлат секретарининг Ўринбосари Хасан Бркич имзоладилар.

Даллес фактларни сохталаштирмоқда

«Комба» газетасининг ёзганлари

ПАРИЖ, 13 январь. (ТАСС). «Комба» газетаси Даллеснинг «Лайф» журнали мухбири блан суҳбатда айтган гапларини қаттиқ танқид қилмоқда. Даллес, деб ёзади «Комба» газетаси, «ҳечқачон» «тинчлик ўрнатучи» киши бўлган эмас... Энди давлат секретари Женева кенгашининг (Ҳинди-Хитой ва Корея масалаларига бағишланиб ўтказилган кенгашнинг, — **Редакция)** очилишига Американинг қаттиқ турганлиги ва ўзининг қат'ият блан иш олиб борганлиги сабаб бўлди деб кўрсатиб, бу блан фикрларни ҳаддан ташқари сохталаштирмоқда».

Газета Даллеснинг дўқ қилиб айтган гапларини «бездиручи» ва «ҳақиқий аҳволга тўғри келмайдиган» гаплар деб кўрсатмоқда. Газета Даллеснинг «гўё ўзининг мамлакати атом бомбасига бирдан-бир эга бўлган мамлакат деб ҳисоблаб, ўз сиёсатини шу тариқа олиб бораётганлиги...» тўғрисида очиқдан-очиқ норози бўлиб ёзмоқда.

«Даллес шу гапларни айтиши блан,— деб ёзади газета, — ўзини Ғарбдаги ва Осиёдаги кўп кишиларга бесўнақай найрангбоз қилиб кўрсатди».

Сурия блан Ливан ўртасида мудофаа битими тузилганига доир

БАЙРУТ, 13 январь. (ТАСС). Дамашқдан берилган хабарда айтилишича, бугун у ерда Сурия-Ливан ахбороти э'лон қилинган. Ахборотда бундай дейилади: 13 январьда Дамашқда Сурия ва Ливан ҳукуматлари вакилларининг ҳар иккала мамлакат ҳукуматлари бошлиқлари, ташқи ишлар министрлари ва ҳарбий вакиллари иштироки блан кенгаши бўлди. Кенгашда Сурия блан Ливан ўртасида икки томонлама мудофаа битими тузиш тўғрисида бамаслаҳат бир фикрга келинди ва 16 январьда дастлаб имзоланиши лозим бўлган бу битимнинг узил-кесил текстини ишлаб чиқмоқ учун ҳар иккала томон вакилларидан иборат комиссия сайланди.

„Бхарат даршан“ фильми Ҳиндистон экранларида

ДЕҲЛИ, 13 январь. (ТАСС). Кеча Деҳлидаги «Регал» кинотеатрида «Бхарат даршан» («Ҳиндистонга сафар») номли ҳинд рангли ҳужжатли фильми биринчи марта кўрсатилди.

«Бхарат даршан» фильмини суратга олишда Ҳиндистон кинооператорларидан 14 киши қатнашган. Бу фильм СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиуми А'зоси Н. С. Хрущевнинг Ҳиндистонга қилган тарихий визити тўғрисида ҳикоя қилади. Тамошабин бу фильмда Ҳиндистон халқи Совет Иттифоқи давлат арбобларини шодиёна кутиб олган вақтдаги унутилмас ва қувончли манзараларни, шу жумладан Деҳлида, Калькуттада, Бомбайда бўлган ғоят катта кутиб олиш маросимлари ва митингларини кўради. Фильм Н. А. Булганин ва Н. С. Хрущев ўртоқларнинг улуғ ҳинд халқининг ҳаёти ва фаолияти блан, Ҳиндистоннинг янги қурилишлари, корхоналари ва давлат фермалари блан, унинг буюк маданиятида эришилган муваффақиятлар блан танишганликларини кўрсатади. Фильмда мамлакатда янги ҳаёт қуришда эришилган муваффақиятлар акс эттирилган.

Фильм биринчи кўрсатилган вақтда Ҳиндистон ҳукуматининг а'золари, Ҳиндистон парламентининг депутатлари, Ҳиндистоннинг сиёсий ва жамоат арбоблари, матбуот вакиллари, СССР элчихонасининг ходимлари ва бошқа бирқанча дипломатия ваколатхоналарининг ходимлари ҳозир бўлдилар.

Бугун фильм Деҳли, Калькутта, Бомбайда ва Ҳиндистондаги бошқа катта шаҳарларда кўрсатилабошлайди.

Адабий кеча

Мирзачўл район партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлими, яқинда район кутубхонасида ёзучи Галина Николаеванинг ижодига бағишланган адабий кеча ўтказди. Кечага мактаб ўқитучилари, ишчи ва хизматчилар ҳамда китобхоналардан 150 га яқин киши иштирок этди.

Район кутубхонасининг энг кекса ва актив китобхони ўртоқ Ковалевнинг «Галина Николаева ва унинг «МТС директори ва бош агрономи ҳақида қисса» асари» темасидаги докладини кеча қатнашчилари зўр қизиқиш блан тингладилар. Докладдан сўнг 1 ва 2-нчи мактаб ўқитучилари, ўқучилари ва китобхонлар сўзга чиқиб, Г. Николаева асарини ўқиганда олган таассуротларини сўзлаб бердилар.

Адабий кеча охирида китобхонлар «Салават Юлаев» ва «Ҳаёт сабоғи» бадиий фильмларини тамоша қилдилар.

М. АБДУРАИМОВ.

Студентлар экскурсияси

Яқинда Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти тарих-филология факультети тарих бўлимининг 1 курс студентлари профессор Яҳ'ё Ғуломов раҳбарлигида Тошкент шаҳри атрофидаги Оқтепа деган жойга ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих музейига экскурсияга бордилар. Студентлар Оқтепадаги қадимги ғордаги феодализм даврига оид уй асбоблари, қурол-яроғлар ва бошқа тарихий, археологик ёдгорликларни кўздан кечирдилар.

Тарих музейида студентлар Ўрта Осиё ерларидан қазиб топилган қурол-яроғлар ва уларнинг қайси ижтимоий формацияга тегишли эканлиги блан танишдилар. Совет ҳокимияти йилларида Ўрта Осиё республикаларининг гуллаб-яшнаганини акс эттиручи экспонатлар ҳам студентлар диққатига сазовор бўлди. Студентларнинг тарих ва археология фанидан қишки имтиҳонни муваффақиятли топширишларига бу экскурсия шубҳасиз катта ёрдам беради.

О. САЙДАМИНОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да кундуз **Қизил гул** («Аленький цветочек»), кечқурун **Пиковая дама**, 16/I да **Риголетто**, 17/I да **Фауст**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да кундуз **Нурхон**, кечқурун **Сингиллар қиссаси**, 16/I да **Нурхон**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Литва цирк коллективи гастрольларининг давоми**. Аттракцион — **йиртқич ҳайвонлар ва маймунлар**. Бугун **3 марта тамоша** кўрсатилади.

«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 7 дан), «ИСКРА» (кундуз соат 3 дан), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 12 дан), «РОДИНА» (кеч соат 6 дан), янги бадиий фильм **Талантлар ва мухлислар**.

«РОДИНА» (эрталаб соат 10 дан кеч 6 гача), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11 дан кеч 6 гача), «ИСКРА» (кундуз соат 3 гача) — **Пирсдаги соя**.

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 10 да **Исландия бўйлаб саёҳат**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **Янги йил арчаси ёнида**.

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театрида

15 январьда

500-нчи спектакль

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий асари

БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ

4 пардали драма.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Етим Бобожонов**, рассом—Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Ҳамидулла Икромов**.

Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

16 январьда

театрнинг

35 йиллигига бағишланган

ТАНТАНАЛИ КЕЧА

Кеч соат 8 да бошланади.

14/I га тарқатилган таклиф билетлари 16/I га ярайди.

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театрида

Юбилей спектакльларининг репертуар плани

15/I да — кундуз **Алишер Навоий**

18/I да — **Қутлуғ қон**.

19/I да **Юрак сирлари**.

20/I да — **Чин муҳаббат**.

21/I да — **Сўнгги пушаймон**.

22/I да — кундуз **Ревизор**, кечқурун **Отелло**.

23/I да — **Бой ила хизматчи**.

24/I да — **Ҳамза**.

25/I да — **Оғриқ тишлар**.

26/I да — **Қароқчилар**.

«ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ» ЖУРНАЛИ РЕДАКЦИЯСИГА

ўзбек тилида ёзадиган

секретарь-машинистка

К Е Р А К

Адрес: Тошкент шаҳар, Полиграфическая кўча, 74-нчи уй.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136 Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 00009. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1351.